

Udskriftsdato: 20. december 2025

2008/1 LSF 153 (Gældende)

**Forslag til Lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love
(Beskyttelse af visse dyrearter m.v.)**

Ministerium: Miljøministeriet

Journalnummer: Miljømin.,
By- og Landskabsstyrelsen, j.nr. 300-00015

Forslag

til

Lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love¹⁾

(Beskyttelse af visse dyrearter m.v.)

§ 1

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1042 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 31 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændringer:

1. *Fodnote 1 og 2* til lovens titel ophæves og i stedet indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).«

2. Efter § 29 indsættes i kapitel 5:

»§ 29 a. De dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Stk. 2. Yngle- eller rasteområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke beskadiges eller ødelægges.

§ 29 b. Miljøministeren kan udfærdige forvaltningsplaner og iværksætte andre tiltag, herunder yde tilskud, med henblik på bevaring af de arter eller bestande af disse, der er nævnt i bilag 3 til loven.«

3. I § 31, *stk. 2*, indsættes efter »bilag 3«: »og 5«.

4. § 50, *stk. 3-5*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 3.* Med mindre betingelserne i § 65, *stk. 6*, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan

1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller

2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Stk. 4. Det skal fremgå af afgørelser efter *stk. 1*, at betingelserne i *stk. 2* og *3* er opfyldt.«

Stk. 6 bliver herefter *stk. 5*.

5. I § 65 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Miljøministeren kan, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, meddele dispensation fra forbuddet i § 29 a. Dispensationen må ikke hindre opretholdelse af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde og skal have til formål at

1) beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne,

- 2) forhindre alvorlig skade navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom,
- 3) sikre hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet,
- 4) fremme forskning og undervisning,
- 5) genoprette en bestand, genudsætte eller opdrætte arter, herunder kunstigt at opformere planter, eller
- 6) tillade indsamling eller opbevaring af enheder af arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, i et begrænset og specificeret antal og under strengt kontrollerede betingelser.

Stk. 7. Afgørelser efter lovgivningen eller regler fastsat i medfør heraf, som indebærer fravigelse af beskyttelsen efter § 29 a, træder i stedet for dispensationer efter stk. 6, hvis afgørelsen er truffet under betingelser, som svarer til stk. 6, og som er fastsat i lovgivningen.«

6. § 71, stk. 4 og 5, affattes således:

»*Stk. 4.* Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår

- 1) tilladelser kan meddeles efter § 8, stk. 5, nr. 7, § 15, stk. 4, nr. 7, § 31, stk. 1, og § 32,
- 2) klitfredning kan ophæves efter § 9, stk. 3,
- 3) påbud og forbud kan meddeles efter § 11, stk. 1 og 2, § 26, stk. 3, og § 26 a, stk. 3,
- 4) dispensationer kan meddeles fra § 3, stk. 1-3, og § 8, stk. 1, § 11, stk. 3, § 15, stk. 1, og §§ 16-19, jf. § 65,
- 5) dispensationer kan meddeles fra regler udstedt efter § 8, stk. 7, § 51, stk. 1, eller fra regler, som fortsat er i kraft i medfør af § 101, stk. 1,
- 6) godkendelse kan meddeles efter regler udstedt efter § 20, stk. 2, og
- 7) bygge- eller beskyttelseslinjer kan ophæves helt eller delvis efter § 8 og §§ 15-18, jf. § 69, stk. 1.

Stk. 5. Gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger sker endvidere i regler, som miljøministeren fastsætter i medfør af § 8, stk. 6 og 7, § 27, stk. 1-4, § 29, stk. 1 og 2, § 30, stk. 1-3, og § 31, stk. 2 og 3.«

7. Efter § 71 indsættes:

»§ 71 a. Miljøministeren kan til opfyldelse af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) ændre lovens bilag 3-5.

§ 71 b. Forsvarsministeren fastsætter regler eller træffer bestemmelser om forsvarets aktiviteter med henblik på at gennemføre Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturområdet.«

8. I § 89, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 28,«: »§ 29 a,«.

9. Bilag 3 og 4 affattes således:

- ¹⁾ Lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 366 side 368) og Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 366 side 368).

Liste over arter på habitatdirektivets bilag IV, som er naturligt hjemmehørende i Danmark og beskyttet efter § 29 a og § 30, stk. 2.

Dansk navn	Latinsk navn
PATTEDYR	
SMÅFLAGERMUS	MICROCHIROTERA
Alle arter, herunder Vandflagermus Damflagermus Skægflagermus Brandts Flagermus Frynseflagermus Bechsteins Flagermus Skimmelflagermus Sydflagermus Brun Flagermus Bredøret Flagermus Langøret Flagermus Dværgflagermus Trolldflagermus Pipistrellflagermus	<i>Myotis daubentoni</i> <i>Myotis dasycneme</i> <i>Myotis mystcinus</i> <i>Myotis brandtii</i> <i>Myotis nattereri</i> <i>Myotis bechsteini</i> <i>Vespertilio murinus</i> <i>Estesicus serotinus</i> <i>Nyctalus noctula</i> <i>Barbastella barbastellus</i> <i>Plecotus auritus</i> <i>Pipistrellus pygmaeus</i> <i>Pipistrellus nathusii</i> <i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gnavere Hasselmus Birkemus	<i>Rodentia</i> <i>Muscardinus avellanarius</i> <i>Sicista betulina</i>
Rovdyr Odder	<i>Carnivora</i> <i>Lutra Lutra</i>
Hvaler Alle arter, herunder Marsvin	<i>Cetacea</i> <i>Phocoena phocoena</i>
KRYBDYR	
Sumpskildpadder Europæisk sumpskildpadde	<i>Emys orbicularis</i>
Firben Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Snoge Glatnog Æskulapsnog	<i>Coronella austriaca</i> <i>Elaphe longissima</i>

PADDER	
Salamandre	
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Skivetungede frøer	
Klokkefrø	<i>Bombina bombina</i>
Løgfrøer	
Løgfrø	<i>Pelobates fuscus</i>
Løvfrøer	
Løvfrø	<i>Hyla arborea</i>
Ægte frøer	
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>
Springfrø	<i>Rana dalmatina</i>
Tudser	
Strandtudse	<i>Bufo calamita</i>
Grønbroget tudse	<i>Bufo viridis</i>
FISK	
Laksefisk	
Snæbel	<i>Coregonus oxyrhynchus</i>
INSEKTER	
Biller	
Bred vandkalv	<i>Dytiscus latissimus</i>
Lys skivevandkalv	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Torbister	
Eremit	<i>Osmoderma eremita</i>
Sommerfugle	
Sortplettet blåfugl	<i>Maculinea arion</i>
Guldsmede	
Grøn mosaikguldsmed	<i>Aeshna viridis</i>
Stor kærguldsmed	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Grøn kølleguldsmed	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
BLØDDYR	
Muslinger	
Tykskallet malermusling	<i>Unio crassus</i>

Liste over danske dyre- og plantearter, hvor der er behov for at sikre, at indsamling og udnyttelse er forenelig med hensynet til bevaringen af disse arter, jf. § 30, stk. 3.

Dansk navn	Latinsk navn
PATTEDYR	
SMÅFLAGERMUS	<i>MICROCHIROPTERA</i>
Alle arter, herunder	
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Damflagermus	<i>Myotis dasycneme</i>
Skægflagermus	<i>Myotis mystacinus</i>
Brandts Flagermus	<i>Myotis brandtii</i>
Frynseflagermus	<i>Myotis nattereri</i>
Bechsteins Flagermus	<i>Myotis bechsteinii</i>
Skimmelflagermus	<i>Vespertilio murinus</i>
Sydflagermus	<i>Estesicus serotinus</i>
Brun Flagermus	<i>Nyctalus noctula</i>
Bredøret Flagermus	<i>Barbastella barbastellus</i>
Langøret Flagermus	<i>Plecotus auritus</i>
Dværgflagermus	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Troldflagermus	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gnavere	<i>Rodentia</i>
Hasselmus	<i>Muscardinus avellanarius</i>
Birkemus	<i>Sicista betulina</i>
Rovdyr	<i>Carnivora</i>
Odder	<i>Lutra Lutra</i>
Hvaler	<i>Cetacea</i>
Alle arter, herunder Marsvin	<i>Phocoena phocoena</i>
PADDER	
Butsnudet frø	<i>Rana temporaria</i>
Grøn frø	<i>Rana esculenta</i>
Latterfrø	<i>Rana ridibunda</i>
RUNDMUNDE	
Flodlampret	<i>Lampetra fluviatilis</i>
FISK	
Støre	<i>Accipenseridae</i>
- Alle arter af stør, der ikke er opført i bilag IV i EF-habitatdirektivet	<i>Accipenser spp.</i>
Stalling	<i>Thymallus thymallus</i>

Laks	<i>Salmo salar</i> (kun i ferskvand)
Karpefisk - Alle arter af Barbe	<i>Cyprinidae</i> <i>Barbus</i> spp. (Forkortelsen »spp.« henviser til samtlige arter tilhørende denne familie eller slægt.)
Stavsild - Alle arter af stavsild	<i>Clupeidae</i> <i>Alosa</i> spp.
LEDDYR	
Flodkrebs	<i>Astacus astacus</i>
IGLER, SNEGLE OG MUSLINGER	
Lægeigle	<i>Hirudo medicinalis</i>
Vinbjergsnegl	<i>Helix pomatia</i>
Flodperlemusling	<i>Margaritifera margaritifera</i>
MOSSER OG LAVER	
Rensdyrlav	<i>Cladonia</i> L. spp.
Hvidmos	<i>Leucobryum glaucum</i>
Sphagnum	<i>Sphagnum</i> L. spp.
PLANTER	
Otteradet ulvefod	<i>Lycopodium selago</i>
Bjerg-ulvefod	<i>Lycopodium alpinum</i>
Cypres-ulvefod	<i>Lycopodium tristachyum</i>
Flad ulvefod	<i>Lycopodium complanatum</i>
Almindelig ulvefod	<i>Lycopodium clavatum</i>
Femradet ulvefod	<i>Lycopodium annotinum</i>
Liden ulvefod	<i>Lycopodium inundatum</i>
Guldblomme	<i>Arnica montana</i>

«

§ 2

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 24 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændringer:

1. Fodnote 1 og 2 til lovens titel ophæves, og i stedet indsættes:

- »1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitat-direktivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).«

2. I § 6 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om biotopplaner.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kun personer som har gennemgået et kursus kan udsætte fuglevildt. Miljøministeren kan endvidere fastsætte regler om kursus i udsætning af fuglevildt.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om aflevering af vildt, der findes dødt i naturen.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 6 og 7.

3. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. Yngle- eller rasteområder for de pattedyr, der er nævnt i bilag 1, må ikke ødelægges eller beskadiges.

Stk. 2. Fugles reder må ikke forsætligt ødelægges, beskadiges eller fjernes. Æg må ikke forsætligt ødelægges eller beskadiges.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om fældning af visse træer og forbud mod ødelæggelse eller beskadigelse af redesteder og yngle- eller rasteområder.«

4. § 7 affattes således:

»§ 7. De pattedyr, der er nævnt i bilag 1, må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Stk. 2. Fugle må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden.«

5. I § 9 a indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Miljøministeren kan etablere en rådgivningsordning, der rådgiver om beskyttelse af de pattedyr, der er nævnt i lovens bilag 1.«

6. I § 15 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Betingelsen i stk. 1 om fast bopæl her i landet gælder ikke for personer, som er omfattet af Det Europæiske Fællesskabs og EØS's regler om etablering, arbejdskraftens frie bevægelighed og udveksling af tjenesteydelser, og som derved har opnået en nærmere tilknytning til landet.«

7. I § 46, stk. 2, indsættes efter »bestemmelserne i«: »§ 6 a, stk. 1 og 2, § 7, stk. 1 og 2,«.

8. I § 52, stk. 4, nr. 1), indsættes efter »§ 4, stk. 1,«: »§ 6 a, stk. 1 og 2, § 7, stk. 1 og 2,«.

9. I § 52, stk. 4, indsættes efter nr. 1, som nyt nummer:

»2) dispensationer kan meddeles fra regler om vildtreservater udstedt i medfør af § 33,«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 3 og 4.

10. Efter § 52 indsættes:

»§ 52 a. Miljøministeren kan til opfyldelse af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) ændre lovens bilag 1 og 2.«

11. I § 54, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 4, stk. 1,«: »§ 6 a, § 7,«.

§ 3

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1027 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 32 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1. Fodnote 1 til lovens titel affattes således:

- »1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv nr. 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet), (EF-Tidende 1985 nr. L 175, side 40), som ændret senest ved Rådets og Europa-Parlamentets direktiv nr. 2003/35/EF om mulighed for deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF, for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368).«

§ 4

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1043 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 39 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører«: »dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og«.

§ 5

I lov om okker, jf. lovbekendtgørelse nr. 1033 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. Som fodnote til lovens titel indsættes:

- »1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368).«

§ 6

I lov om vandforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1026 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 38 i lov nr. 1336 af 19. december 2008 og § 1 i lov nr. 1402 af 27. december 2008, foretages følgende ændring:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører«: »dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), « og efter »(EF-Tidende 1991 nr. L 375, side 1),« indsættes: »dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde

dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368),«.

§ 7

I lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 1041 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører«: »dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og«.

§ 8

I lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (Miljømålsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1028 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 2 i lov nr. 1402 af 27. december 2008, foretages følgende ændring:

1. Fodnoten til lovens titel affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), Rådets direktiv 79/923/EØF af 30. oktober 1979 om kvalitetskrav til skaldyrvande, (EF-Tidende 1979 nr. L 281, side 47), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), (EF-Tidende 2000 nr. L 327, side 1).«

§ 9

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 1044 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 35 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1. I fodnoten til lovens titel ændres: »Rådets forordning (EF) 807/2003 af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36)« til: »Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368)« og »Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 1882/2003 af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1)« ændres til: »Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368),«.

§ 10

I lov om miljø- og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 811 af 21. juni 2007, som ændret ved § 6 i lov nr. 507 af 17. juni 2008, § 15 i lov nr. 508 af 17. juni 2008 og § 29 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes som 1. pkt.: »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368).«

§ 11

I lov 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som ændret bl.a. ved § 5 i lov nr. 507 af 17. juni 2008, § 9 i lov nr. 508 af 17. juni 2008 og senest ved § 28 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1. I fodnoten til lovens titel ændres: »som ændret senest ved Rådets forordning (EF) 807/2003 af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36)« til: »som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368)« og »som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1882/2003 af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1)« ændres til: »som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368),«.

§ 12

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 22. marts 2007, som ændret ved lov nr. 1151 af 17. december 2003, lov nr. 507 af 7. juni 2006, lov nr. 1587 af 20. december 2006, § 2 i lov nr. 507 af 17. juni 2008 og § 7 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører«: »dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368),«.

§ 13

Loven træder i kraft den 1. oktober 2009.

§ 14

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

- 1.1. Lovforslagets baggrund m.v.
- 1.2. Lovforslagets hovedindhold

2. Redegørelse for hovedpunkterne i lovforslaget

- 2.1. Generelt om habitatdirektivets og fuglebeskyttelsesdirektivets bestemmelser om generel artsbeskyttelse
- 2.2. Lov om naturbeskyttelse
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Forslagets indhold
 - 2.2.2.1 Miljøministeriets område
 - 2.2.2.2. Forsvarsministeriets område
- 2.3. Lov om jagt og vildtforvaltning
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Forslagets indhold
- 2.4. Yngle- eller rasteområdebeskyttelsens konkrete betydning for arterne
- 2.5. Understøttende og supplerende foranstaltninger
- 2.6. Erstatning

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

- 3.1. Staten
 - 3.1.1. Miljøministeriet
 - 3.1.2. Forsvarsministeriet
- 3.2. Kommunerne og regionerne

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Hørte parter

9. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Lovforslagets baggrund m.v.

Lovforslagets hovedformål er at supplere den gældende gennemførelse af habitatdirektivets artikel 12 om en beskyttelsesordning for arter, som er opført på direktivets bilag IV, og fravigelsesbestemmelserne i

artikel 16. De supplerende bestemmelser har afventet Europa-Kommissionens vejledning om fortolkning af artikel 12. Med denne vejledning foreligger der nu den afklaring af bestemmelsernes rækkevidde, som har været nødvendig for at vurdere behovet for lovændringer. Forslaget supplerer endvidere gennemførelsen af de parallelle bestemmelser i fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 og artikel 9.

1.2. Lovforslagets hovedindhold

Lovforslaget indeholder forslag til ændringer i naturbeskyttelsesloven og jagt- og vildtforvaltningsloven.

Efter habitatdirektivets artikel 12 skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter og plantearter, der er omfattet af direktivets bilag IV. En tilsvarende forpligtelse gælder efter fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, for så vidt angår fugle, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor EU-traktaten finder anvendelse.

Ændringsforslaget gennemfører habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra b om forbud mod forsætlige forstyrrelser af de dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, som er naturligt hjemmehørende i Danmark, artikel 12, stk. 1, litra d, om forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de bilag IV-arter, som er naturligt hjemmehørende i Danmark (herefter benævnt beskyttede arter), fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 om forbud mod forsætlige forstyrrelser af fugle og beskyttelse af æg og reder og de dertil knyttede fravigelsesbestemmelser i habitatdirektivets artikel 16 og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 9.

Lovforslaget indeholder bestemmelser, der bemyndiger miljøministeren til at etablere en rådgivningsordning om de beskyttede arter.

Lovforslaget indeholder en bestemmelse, der præciserer miljøministerens bemyndigelser til at fastsætte regler om bevaring af visse træer og om forbud mod ødelæggelse af redetræer og andre yngle- eller rasteområder.

Lovforslaget indeholder derudover bestemmelser, der præciserer miljøministerens hjemler til dels at fastsætte regler om biotopplaner, dels at fastsætte regler med krav om uddannelse i forbindelse med udsætning af fuglevildt samt krav til selve uddannelsens indhold.

Lovforslaget indeholder en lempelse af bopælskravet i forbindelse med ikke-erhvervsmæssig jagt på fiskeriterritoriet som følge af Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Med lovforslaget bemyndiges forsvarsministeren til at gennemføre naturdirektiverne på Forsvarsministeriets område, herunder habitatdirektivets krav om, at planer og projekter, som i væsentlig grad kan påvirke det pågældende område, skal vurderes for deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne.

Lovforslaget indeholder endelig en række tekniske justeringer.

2. Redegørelse for hovedpunkterne i lovforslaget

2.1. Generelt om habitatdirektivets og fuglebeskyttelsesdirektivets bestemmelser om generel artsbeskyttelse

Habitatdirektivets og fuglebeskyttelsesdirektivets bestemmelser om en generel beskyttelse af visse arter er i vidt omfang allerede gennemført i dansk ret, bl.a. ved den generelle beskyttelse af naturtyper i naturbeskyttelsesloven, udpegning af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, fredning af en lang række dyrearter, bestemmelser i jagt- og vildtforvaltningsloven og retningslinjer om at varetage artshensyn i planlægning og administration af godkendelser m.v. efter Miljøministeriets lovgivning. Lovforslaget medfører ikke nye krav til de procedurer, som myndighederne skal følge efter disse retningslinjer, f.eks. ved godkendelse af husdyrbrug.

Andre sektorministerier har på linje med Miljøministeriet gennemført retningslinjer for at varetage artshensyn i det omfang, tilladelser m.v. til aktiviteter efter de respektive sektorlove kan påvirke bilag IV-arter i strid med habitatdirektivet. Økonomi- og Erhvervsministeriet har oplyst, at man forbereder sådan lovgivning på boliglovgivningens område.

Det forudsættes, at myndigheder som lodsejere varetager forpligtelsen efter artikel 12. Det indebærer bl.a., at Skov- og Naturstyrelsen og andre statslige myndigheder i administrationen af statsskovene og andre statsejede arealer målrettet vil sikre artikel 12-beskyttelsen som led i den samlede forvaltning af områderne. Tilsvarende forventes det, at kommunerne som lodsejere sikrer sig, at de ikke beskadiger eller ødelægger yngle- og rasteområder ved udnyttelsen af kommunalt ejede arealer.

På baggrund af EF-domstolens praksis og Europa-Kommissionens vejledning er der imidlertid behov for at supplere de gældende regler med forbud mod

- forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer (artikel 12, stk. 1, litra b), og
- beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder (artikel 12, stk. 1, litra d).

EF-domstolens praksis og Kommissionens vejledning fastslår således, at gennemførelsen af disse forbud kræver et generelt og absolut forbud i lovgivningen. Det fremgår af sag C-508/04 Kommissionen mod Østrig, at forbuddet i artikel 12 skal fremgå af national ret, samt at der skal sikres en effektiv beskyttelse på nationalt niveau. Samme krav om en klar og præcis lovramme i national ret fremgår af sag C-98/03 Kommissionen mod Tyskland, sag C-6/04 Kommissionen mod Storbritannien og Nordirland samt sag C-183/05 Kommissionen mod Irland.

Dette gælder også forbudsbestemmelsen i fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, litra b, om forsætligt at ødelægge, beskadige eller fjerne fuglereder og æg og artikel 5, litra d, om forsætligt at forstyrre fugle navnlig i yngletiden, i det omfang en sådan forstyrrelse har væsentlig betydning for formålet med direktivet, jf. EF-domstolens fortolkning i sag C-507/04 Kommissionen mod Østrig.

Særlig C-98/03, Kommissionen mod Tyskland, indeholder klare krav til lovgivningen om artsbeskyttelse.

Den tyske lovgivning indeholdt generelle undtagelser fra de bestemmelser, der gennemfører artsbeskyttelsen. Forbuddene skulle således ikke gælde for handlinger, der er led i arealanvendelse til landbrug, skovbrug eller fiskeri, når disse blev udført i overensstemmelse med god professionel standard og ikke med forsæt til ødelæggelse af yngle- eller rasteområder

Disse bestemmelser anså Domstolen for stridende mod direktivet, idet artikel 16 indeholder de mulige fravigelser fra artsbeskyttelsen.

Forbuddet mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder kan heller ikke begrænses til at gælde forsætlige handlinger.

Der kan således ikke fastsættes bestemmelser i den danske lovgivning, der undtager almindelig landbrugsdrift på omdriftsarealer fra det generelle forbud. Derfor er der foreslået en række foranstaltninger til at støtte overholdelsen af forbuddene i form af information og rådgivningsordninger.

Det tilføjes, at straf for overtrædelse af naturbeskyttelsesloven eller jagt- og vildtforvaltningsloven ikke kan idømmes som et objektivt strafansvar, men forudsætter uagtsomhed eller forsæt.

Habitatdirektivets artikel 12 indeholder ikke krav om at gennemføre aktiv forvaltning for at sikre de omfattede arters levesteder. EF-domstolen har imidlertid i sin praksis bl.a. understreget behovet for, at medlemsstaterne gennemfører et effektivt system for at undgå aktiviteter, der kan forringe eller ødelægge yngle- eller rasteområder, og at foranstaltningerne skal træffes, før nedgange i bestandene konstateres.

2.2. Lov om naturbeskyttelse

2.2.1. Gældende ret

Naturbeskyttelsesloven indeholder en række bestemmelser, der bidrager til at beskytte vigtige levesteder for arter, herunder yngle- eller rasteområder for arter, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Ikke mindst naturbeskyttelseslovens § 3 er central, da langt den overvejende del af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arterne uden for skov findes på arealer, der er beskyttet efter denne bestemmelse. Endvidere kan nævnes naturbeskyttelseslovens klitfredningsbestemmelser og bestemmelserne om bygge- og beskyttelseslinjer. Naturbeskyttelsesloven giver mulighed for at begrænse offentlighedens adgang til naturen, bl.a. for at undgå forstyrrelser af arter.

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser skal ses i sammenhæng med bestemmelser i anden lovgivning, som også beskytter vigtige levesteder for bilag IV-arter, f.eks.

- skovlovens bestemmelser om beskyttelse af naturtyper i skov, uanset deres størrelse, egekrat og ydre skovbryn af løvtræer og buske
- vandløbslovens beskyttelse af 2 m bræmmer langs vandløb og søer
- jagt- og vildtforvaltningslovens regler om at beskytte hule træer og træer med spættehuller
- planlovens VVM-regler om at anmelde visse aktiviteter, der kan påvirke naturområder.

Desuden er der i sektorlovgivningen fastsat regler, hvorefter myndighederne i forbindelse med administration og planlægning er forpligtet til at påse, at der ikke træffes beslutninger, der kan være i strid med yngle- eller rasteområdebeskyttelsen i artikel 12, stk. 1, litra d. I forhold til Miljøministeriets lovgivning fremgår dette af bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

2.2.2. Forslagets indhold

2.2.2.1 Miljøministeriets område

På baggrund af EF-domstolens praksis og Europa-Kommisionens vejledning er der behov for at supplere de gældende regler, der gennemfører habitatdirektivets bestemmelser om en generel beskyttelse af visse arter:

Der stilles forslag om forbud mod forsætligt at forstyrre arter med skadelig virkning for arten eller bestanden (pattedyr omtales særskilt under pkt. 2.3.2) på habitatdirektivets bilag IV og forbud mod at beskadige eller ødelægge arternes yngle- eller rasteområder og den dertil knyttede fravigelsesbestemmelse i habitatdirektivets artikel 16. De arter, som er omfattet af forbuddene, fremgår af bilag 1 til lovforslaget og benævnes herefter beskyttede arter. De foreslåede bestemmelser er generelle, erstatningsfrie forbud.

Samtidig stilles forslag om at indarbejde de fravigelsesmuligheder, som er fastsat i habitatdirektivets artikel 16, i loven.

Det foreslås også, at miljøministeren bemyndiges til at iværksætte tiltag, der må anses for nødvendige for at understøtte den konkrete effekt af forbuddet mod at beskadige og ødelægge yngle- eller rasteområder for beskyttede arter. Med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 63 vil ministeren som supplement hertil etablere en rådgivningsordning om beskyttelse af arterne.

Forslaget skal medvirke til at opfylde kravet om effektiv beskyttelse, jf. bl.a. EF-domstolens praksis i sag C-508/04 Kommissionen mod Østrig, hvor det præciseres, at det ikke er tilstrækkeligt med en formel beskyttelse i national ret.

Lovforslaget indeholder endvidere en række tekniske justeringer, herunder især i naturbeskyttelseslovens § 71, fodnoter og bilagene.

2.2.2.2. Forsvarsministeriets område

Med lovforslaget bemyndiges forsvarsministeren til at gennemføre naturdirektiverne på Forsvarsministeriets område, herunder habitatdirektivets krav om, at planer og projekter, som i væsentlig grad kan påvirke et Natura 2000-område, skal vurderes for deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne.

Bestemmelsen bemyndiger således forsvarsministeren til at fastsætte regler for udarbejdelse af konsekvensvurderinger af miljøpåvirkning i forbindelse med eksisterende og fremtidige aktiviteter, i det omfang de må antages i sig selv eller sammen med andre aktiviteter at kunne påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt.

Forsvarsministeren bemyndiges også til at fastsætte bestemmelser for, i hvilket omfang forsvarets aktiviteter på baggrund af konsekvensvurderingerne kan gennemføres under iagttagelse af habitatdirektivet.

Bemyndigelsen til forsvarsministeren indgår i indsatsen for at beskytte Natura 2000-områderne og relevante bilag IV-arter i overensstemmelse med kravene i habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Forslaget ændrer ikke ressortfordelingen mellem Miljøministeriet og Forsvarsministeriet.

2.3. Lov om jagt og vildtforvaltning

2.3.1. Gældende ret

Jagt- og vildtforvaltningslovens regler skal ses i sammenhæng med den øvrige miljølovgivning, jf. afsnit 2.2.1.

Loven bemyndiger miljøministeren til bl.a.:

- at fastsætte jagttider for fugle og pattedyr
- at oprette vildtreservater for bl.a. at beskytte vildtet mod forstyrrelser
- i begrænset omfang at fastsætte regler, der beskytter pattedyr og fugles levesteder, bl.a. reder og redetræer.

Lovens regler omfatter pattedyr og fugle, men er på linje med naturbeskyttelseslovens regler ikke tilstrækkeligt præcise til at gennemføre fuglebeskyttelsesdirektivets og habitatdirektivets forbud mod forsætlige forstyrrelser af arter og habitatdirektivets forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for pattedyr på direktivets bilag IV.

2.3.2. Forslagets indhold

Der stilles forslag om forbud mod forsætligt at forstyrre fugle med skadelig virkning for arten eller bestanden og forbud mod forsætligt at, ødelægge, beskadige eller fjerne fuglereder og ødelægge eller beskadige æg.

Der stilles endvidere forslag om forbud mod forsætligt at forstyrre de pattedyr på habitatdirektivets bilag IV, som er naturligt hjemmehørende i Danmark, og forbud mod at beskadige eller ødelægge arternes yngle- eller rasteområder. Forslaget vil formelt gennemføre habitatdirektivets bestemmelser om en beskyttelsesordning for de omfattede arter.

De foreslåede bestemmelser er generelle, erstatningsfrie forbud.

Desuden foreslås

- en bestemmelse, der præciserer miljøministerens hjemmel til at fastsætte regler om biotopplaner,
- en bestemmelse, der præciserer miljøministerens hjemmel til at fastsætte regler med krav om uddannelse i forbindelse med udsætning af fuglevildt samt krav til uddannelsen,
- en bestemmelse, der udvider den gældende hjemmel for ministeren til at fastsætte regler om bevaring af visse træer og om forbud mod ødelæggelse af redetræer og andre yngle- eller rasteområder,
- en bestemmelse, der bemyndiger miljøministeren til at etablere en rådgivningsordning om beskyttelse

- af de pattedyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV og naturligt hjemmehørende i Danmark og
- en lempelse af bopælskravet i forbindelse med ikke-erhvervsmæssig jagt på fiskeriterritoriet.

2.4. Yngle- eller rasteområdebeskyttelsens konkrete betydning

Arternes yngle- eller rasteområder er meget forskelligartede. De vil ofte findes på områder, der allerede er omfattet af beskyttelsesbestemmelser, og forbuddet får her ikke nogen selvstændig effekt.

Lovforslaget vurderes primært at få selvstændig betydning for den almindelige skovdrift, især for driften af løvskov, der rummer flagermus.

Da et yngle- eller rasteområde betragtes som det løvskovsområde, som rummer flagermus, forventes den løbende skovdrift at kunne fortsætte, forudsat at der indenfor det samlede løvskovsområde lokalt opretholdes yngle- eller rasteområder i hidtidigt omfang og kvalitet for den bestand, der er berørt. Renafdrift af løvskov med efterfølgende konvertering til nåleskov vil dog næppe være foreneligt med forbuddet, hvis løvskovsområdet er yngle- eller rasteområde for f.eks. flagermus.

Intensivt dyrkede landbrugsarealer under omdrift rummer som hovedregel ikke yngle- eller rasteområder for de beskyttede arter, og almindelige landbrugsmæssige aktiviteter på disse arealer vil normalt kunne fortsætte som hidtil.

I områder, som i en periode har været braklagte eller udlagt til naturformål, f.eks. med MVJ-aftaler, kan der i braklægnings- eller aftaleperioden have udviklet sig yngle- eller rastelokaliteter for beskyttede arter. Det kan betyde, at retten til at genopdyrke kan blive påvirket. Forudsat at princippet om økologisk funktionalitet overholdes, vil disse områder som hidtil kunne genopdyrkes.

Beskyttelsen mod forstyrrelser og udvidelse af beskyttelsen af reder er generel og kan således også have betydning i forbindelse med drift af arealer. Det er dog alene forsætlige handlinger som er omfattet. Samtidig er der i forbindelse med forstyrrelser et krav om, at forstyrrelsen skal have skadelig virkning for arten eller bestanden.

Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 29 a for en gennemgang af den allerede gældende beskyttelse i forhold til direktivets krav om en beskyttelsesordning for visse arter, og i hvilket omfang lovforslaget tilfører en supplerende beskyttelse for nogle arter.

2.5. Understøttende og supplerende foranstaltninger

Forbuddet mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de beskyttede arter er absolut, og det vurderes med henvisning til Kommissionens vejledning og EF-domstolens praksis nødvendigt at understøtte den konkrete effekt af forbuddet mod at beskadige og ødelægge yngle- eller rasteområder for visse af de beskyttede arter. Der foreslås også supplerende foranstaltninger, der kan forbedre leveforholdene for de beskyttede arter.

For så vidt angår de understøttende foranstaltninger, så forestår Miljøministeriet udarbejdelse af en vejledning om, hvilke typer arealer, de beskyttede arter opholder sig på, og hvilken driftsform, der normalt vil kunne forebygges, at den almindelige drift beskadiger eller ødelægges yngle- eller rasteområder (god praksis).

Der vil blive udarbejdet information til lodsejere og konsulenter om, hvordan man skal forholde sig, hvis der er usikkerhed om eller konstateret forekomst af en beskyttet art på arealer, der påtænkes opdyrket eller på anden måde anvendt, så det kan beskadige et yngle- eller rasteområde for arten.

Som supplement hertil vil miljøministeren etablere en rådgivningsordning for lodsejere vedrørende beskyttelse af arterne. Formålet med ordningen er at sikre, at lodsejere vil kunne få rådgivning, hvis de er i tvivl om, hvorvidt en aktivitet, herunder almindelig jordbrugsdrift, kan komme i konflikt med

lovens forbud mod forsætligt at forstyrre og mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for beskyttede arter.

Der vil blandt andet kunne rådgives om, hvorvidt der er yngle- eller rasteområder for beskyttede arter, og hvilke tiltag, der bør foretages for at beskytte arterne i forbindelse med bl.a. jordbrugsdrift. Rådgivningen skal foretages med udgangspunkt i beskyttelseshensynet i habitatdirektivet.

Rådgivning om beskyttelse af arterne kræver en særlig ekspertise og specialviden. Rådgiverne vil blive udpeget blandt personer, der besidder den fornødne viden.

De supplerende foranstaltninger kan have form af direkte bevaring af konkrete yngle- eller rasteområder i form af aftaler om konkret drift eller naturgenopretning i udvalgte områder, herunder tilskud til flerårig drift på landbrugsarealer med henblik på at forbedre levesteder på ekstensivt drevne landbrugsarealer, hvor der er opstået yngle- eller rasteområder for beskyttede arter, især hidtidige MVJ-arealer eller braklagte arealer. Her vil ordningen også kunne bruges til sikring af den økologiske funktionalitet ved tiltag på tilstødende arealer.

Der kan ved tilrettelæggelse af supplerende foranstaltninger søges størst mulig samvirke med andre bevaringsforanstaltninger, f.eks. ved at integrere hensynet til de beskyttede arter i arbejdet med Natura 2000-områderne.

Den aktive naturforvaltning kan målrettes ved at udarbejde forvaltningsplaner for de mest udsatte arter. Forvaltningsplaner beskriver, hvordan arternes tilstand er, og indeholder retningslinjer for og prioriterede forslag til, hvordan bestande kan sikres, og levesteder opretholdes og forbedres.

Forvaltningsplanerne vil kunne danne ramme for en forskelligartet, prioriteret indsats med forslag til artsvenlig drift, egentlige biotopforbedringer (med tilskud), rådgivning og information af lodsejere m.v. Det kan ikke udelukkes, at bestandsudviklingen for andre beskyttede arter på længere sigt kan kræve en tilsvarende indsats.

2.6. Erstatning

Forbuddene mod

- at forstyrre de i lovforslaget omhandlede arter forsætligt og
- at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder

efter lovforslagets § 1, nr. 2 (§ 29 a i lov om naturbeskyttelse) og lovforslagets § 2, nr. 3 og 4 (§ 6 a og § 7 i lov om jagt og vildtforvaltning) er i almindelighed generel, erstatningsfri regulering svarende til anden generel regulering på natur- og miljøområdet.

Reguleringen er således udformet efter samme grundlæggende principper som den generelle, erstatningsfri regulering i den øvrige lovgivning på natur- og miljøområdet og er begrundet i almene hensyn, dvs. hensynet til naturbeskyttelsen nationalt og på fællesskabsplan.

Forbuddene mod forstyrrelser, beskadigelser og ødelæggelser vil berøre mange ejendomme og ligesom andre generelle reguleringer være af vekslende intensitet på de enkelte ejendomme. I langt de fleste tilfælde vil aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for arterne kræve tilladelse eller planlægning, hvor hensynet kan varetages direkte i administrationen af den pågældende lovgivning. Lovforslaget vurderes derfor at få begrænset selvstændig betydning.

I lyset af den eksisterende generelle regulering vurderes lovforslaget primært at få selvstændig betydning for den almindelige skovdrift, især for driften af løvskov, der rummer flagermus.

Forbuddet mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de arter, der fremgår af naturbeskyttelseslovens bilag 3 (lovforslagets § 1, nr. 9) vurderes generelt at være af begrænset intensitet, idet det forudsættes, at lodsejere kan integrere artsbeskyttelsen i den almindelige drift. Europa-Kommissionen åbner i sin fortolkning af habitatdirektivets forpligtelser mulighed for en fleksibel administration af den strenge beskyttelsesordning, forudsat at beskyttelsesniveauet ikke reduceres. Det er i den forbindelse

væsentligt, at et yngle- eller rasteområde ikke betragtes snævert som f.eks. det enkelte træ med flagermus, men som det løvskovsområde, som rummer flagermus. Løbende skovdrift forventes på den baggrund at kunne fortsætte, forudsat at der indenfor det samlede løvskovsområde lokalt opretholdes yngle- eller rasteområder i hidtidigt omfang og kvalitet for den bestand, der er berørt. Renafdrift af løvskov med efterfølgende konvertering til nåleskov vil dog næppe være foreneligt med forbuddet, hvis løvskovsområdet er yngle- eller rasteområde for f.eks. flagermus.

Tilsvarende skal f.eks. et yngle- eller rasteområde for en padde ikke nødvendigvis forstås som det enkelte vandhul, men som et netværk af vandhuller med tilknyttede arealer, hvor nedlæggelse af et vandhul kan modsvares af forbedringer andetsteds i netværket.

Det kan næppe på forhånd helt udelukkes, at forbuddene mod forstyrrelser, beskadigelser og ødelæggelser under særlige omstændigheder kan ramme enkelte lodsejere med en intensitet, så det kan få karakter af ekspropriation. Det må bero på en konkret vurdering, om der i de enkelte tilfælde foreligger ekspropriation. Hvis der foreligger ekspropriation, vil den pågældende lodsejer have krav på erstatning, jf. grundlovens § 73. Kan der ikke opnås enighed herom, må spørgsmålet i givet fald indbringes for domstolene.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forbuddene mod ødelæggelse af yngle- eller rasteområder og mod forsætlig forstyrrelse er generelle, erstatningsfrie reguleringer og giver ikke i sig selv anledning til administrative og økonomiske konsekvenser.

Der vil imidlertid være administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige knyttet til de supplerende foranstaltninger, der må anses for nødvendige for at understøtte den konkrete effekt af forbuddet mod at beskadige og ødelægge yngle- eller rasteområder for de beskyttede arter, jf. afsnit 2.5 og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

En målrettet aktiv forvaltning af udvalgte arters yngle- eller rasteområder vurderes at kunne ske med en begrænset ressourceindsats og vurderes samtidig at sikre, at bestandene opretholdes på et tilfredsstillende niveau.

3.1. Staten

3.1.1. Miljøministeriet

Udgifter for Miljøministeriet vil være forbundet med de supplerende foranstaltninger, der skal understøtte forslaget om forbud mod at beskadige og ødelægge yngle- eller rasteområder for visse beskyttede arter.

De gældende ordninger, der understøtter naturvenlig drift i skove og i landområder, naturforvaltningsmidler m.v. er i forbindelse med ændringen af naturbeskyttelsesloven og den nye skovlov i 2004 målrettet mod at løfte de internationale forpligtelser efter habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne, især i Natura 2000-områder. Det gælder både Miljøministeriets midler til naturforvaltning, skovbrugsforanstaltninger m.v., Fødevareministeriets ordninger til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger samt de naturforvaltningsmidler, der via bloktilskud blev overført til amterne (nu kommunerne).

Det forudsættes, at indsatsen for de særligt udsatte arter i al væsentlighed sker ved tilskud på grundlag af gældende ordninger (bl.a. skovlovsordninger og jagttegnsmidler) til konkrete foranstaltninger, baseret på frivillige aftaler. Indsatsen kan være baseret på landsdækkende forvaltningsplaner.

De samlede udgifter til at understøtte artsbeskyttelsen på de arealer, der ejes af Miljøministeriet, vurderes umiddelbart at kunne rummes inden for de afsatte bevillinger (Skov- og Naturstyrelsens driftsbudget og naturforvaltningsmidler, jf. finanslovens §§ 23.51.01 og 23.52.02).

Det forudsættes, at der af de nævnte gældende bevillinger til naturbeskyttelse m.v. kan afholdes løbende

udgifter til tilskud til kommuner og private til en indsats for visse beskyttede arter. Det drejer sig især om naturforvaltningsmidlerne (finanslovens § 23.52.02) og skovlovsordningerne (finanslovens § 23.55.08).

Andre tilskudsordninger vil kunne bidrage væsentligt til at understøtte beskyttelsen af arterne på privat-ejede arealer. Det gælder f.eks. jagt- og vildtforvaltningslovens tilskud til at sikre levesteder for vildtet - vildtplantningsordningen (§ 23.51.01).

Der afsættes derfor indenfor rammerne af de gældende bevillinger til skovbrugsforanstaltninger og naturforvaltning et årligt beløb, der målrettes tilskud til at forbedre levesteder for de særligt udsatte dyrearter, der er omfattet af lovforslaget. Desuden afsættes yderligere midler på vildtplantningsordningen til samme formål.

Der etableres endvidere en ordning, hvorefter der kan gives tilskud til flerårig drift på landbrugsarealer. Der arbejdes på at opnå EU-medfinansiering i det omfang, det er muligt. Ordningen vil blive målrettet mod at give tilskud til at forbedre levesteder på ekstensivt drevne landbrugsarealer, især hidtidige MVJ-arealer eller braklagte arealer, hvor artsbeskyttelsen kan medføre bortfald af genopdyrkningsretten, fordi der på arealerne er opstået yngle- eller rasteområder for beskyttede arter.

Mio. kr.	2009	2010	2011	2012ff
Skovbrugsforanstaltninger	5	5	2	2
Vildtplantningsordningen	0,5	0,5	0,5	0,5
Naturforvaltningsmidler	2	2	1	1

Der forventes afsat et årligt beløb i størrelsesordenen 3-5 mio. kr. til dette formål. Det forudsættes, at denne tilskudsordning til flerårig drift på landbrugsarealer evalueres efter en periode på 4 år.

I forbindelse med målretningen af de statslige bevillinger vil der ved disponeringen af midlerne blive arbejdet på at opnå størst mulig EU-medfinansiering. Regeringen lægger desuden vægt på at udvide mulighederne for medfinansiering af indsatsen gennem nye partnerskaber, f.eks. med private, foreninger, kommuner eller vandværker.

Da der er tale om en meget begrænset mulighed for at dispensere, forventes der ikke væsentlige udgifter til at administrere selve dispensationsbestemmelsen, da det alene handler om at vurdere, om en ansøgning kan opfylde betingelserne for fravigelse. Der kan dog forventes udgifter til vejledning af borgere til at tilpasse det ansøgte, så dispensation ikke er fornøden.

Arbejdet med god praksis og forvaltningsplaner m.v. vil være en national opgave. Det vil derfor være staten, der får administrative udgifter til dette arbejde. Der vil derudover være øgede statslige udgifter til informations- og rådgivningsfunktionen. Samlet set skønnes det, at der vil være en statslig merudgift til administration på ca. 2 mio. kr./år, herunder administration af tilskudsordningerne indenfor Miljøministeriets område. Desuden forventes der engangsudgifter til information og vejledning på ca. 0,5 mio. kr. Disse merudgifter dækkes ved interne omprioriteringer i Miljøministeriet. I det omfang udgifterne vedrører pattedyr og fugle, vil de f.eks. kunne dækkes via jagttegnsmidler.

3.1.2. Forsvarsministeriet

Gennemførelse af konsekvensvurderinger i henhold til regler fastsat af Forsvarsministeren efter den foreslåede § 72 b af forsvarets aktiviteter i Natura 2000-områderne medfører økonomiske samt administrative omkostninger for forsvaret. I administrativ henseende forventes det som udgangspunkt, at Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste vil skulle forestå konsekvensvurderingerne i den eksisterende struktur evt. ved inddragelse af ekstern sagkyndig bistand

Det er groft estimeret, at det vil koste forsvaret mellem 200.000 og 350.000 kr. at få konsekvensvurderet forsvarets aktiviteter, som kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, dog afhængig af de nærmere konkrete omstændigheder. Da det som udgangspunkt drejer sig om ca. 20 arealer, forventes konsekvensvurderingerne at ville medføre meromkostninger for forsvaret i størrelsesordenen 7 mio. kr. Da der er tale om et større arbejde, forventes det gennemført over flere år. Udgifterne afholdes af Forsvarsministeriet.

Estimatet dækker kun direkte økonomiske følger af at skulle gennemføre konsekvensvurderinger for forsvarets øvelsesområder i medfør af kravene i habitatdirektivet. Konsekvensvurderingerne kan efterfølgende medføre, at forsvaret skal udlægge erstatningsarealer, omlægge sine aktivitetsmønstre, eller træffe kompensationsforanstaltninger, hvorfor de samlede eller afledte omkostninger kan vise sig at blive væsentligt større. Idet konsekvensvurderingerne endnu ikke er gennemført, eksisterer der på nuværende tidspunkt ikke grundlag for at vurdere de potentielle omkostninger, som evt. er forbundet hermed.

3.2. Kommunerne og regionerne

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne og regionerne.

Udgifter til en evt. aktiv indsats som opfølgning på statslige artsforvaltningsplaner vil blive dækket gennem tilskud, som kommuner vil kunne ansøge om.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Bestemmelserne om beskyttelse af habitatdirektivets bilag IV-arter vurderes ud fra en generel betragtning ikke at ville medføre væsentlige økonomiske og administrative byrder for ejere og brugere af arealerne.

Langt de fleste yngle- eller rasteområder for disse arter er i forvejen beskyttet af gældende lovgivning, og generelt vurderes virkningen af de nye bestemmelser i forhold til erhvervslivet i realiteten at være marginal. Forbuddet mod at beskadige og ødelægge yngle- eller rasteområder kan dog for visse arters yngle- eller rasteområder indebære behov for, at lodsejere er mere opmærksomme herpå i den løbende drift. Det vurderes, at det i de fleste tilfælde vil være muligt at varetage hensynet til yngle- eller rasteområderne gennem tilrettelæggelse af driften for eksempel på baggrund af retningslinjer for god praksis. Lovforslaget indeholder ordninger, der tilvejebringer vejledning og en rådgivningsordning. Rådgivningen vil være gratis for brugerne.

Desuden foreslås det, at lodsejere indenfor de givne bevillinger kan opnå tilskud til at bidrage til mere målrettet at understøtte bestande af udvalgte arter gennem aktive handlinger, f.eks. pleje eller genopretning af levesteder.

Der kan dog være situationer, hvor der kan være omkostninger for jordbrugserhvervet, der er forbundet med overholdelsen af forbuddet, f.eks. ved tilrettelæggelse eller planlægning af driften, eller i situationer, hvor ekstensivt dyrkede arealer ikke kan opdyrkes på grund af forekomst af beskyttede arter.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering (CKR) med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. CKR vurderer ikke at forslaget indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet. Forslaget skal derfor ikke forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

De nye regler på Miljøministeriets område om den generelle artsbeskyttelse, kombineret med forslaget om at målrette dele af eksisterende bevillinger til natur mod at understøtte arternes forekomst, forventes

at hæve beskyttelsesniveauet for arter, hvor beskyttelsen i dag ikke i tilstrækkeligt omfang lever op til direktivets krav om forbud mod at beskadige yngle- eller rasteområder.

De nye regler på Forsvarsministeriets område indgår i indsatsen for at beskytte Natura 2000-områderne og beskytte visse arter i overensstemmelse med habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 366 side 368) og Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 366 side 368).

8. Hørte parter

Lovforslaget har været sendt i høring hos:

3F Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet/Advokatsamfundet, Akademiet for de tekniske Videnskaber, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Biologforbundet, Biologisk Institut, Campingrådet, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Idræts-Forbund, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Landboudom, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Amatørfiskerforening af 1978, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Greenteam, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Grus- og Stenfiskeri, Dansk Land- og Strandjagtforening, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Skovforening, Dansk Zoologisk Konservatorforening, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Herregårdsjægere, Danske Landskabsarkitekter, Det Økologiske Råd & Selskab, Dyrenes Beskyttelse, Entomologisk Fagforbund, EVINA, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Foreningen af danske Biologer, Foreningen af Danske Buejægere, Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen for kommunale chefer, Foreningen Regnskovsgruppen Nepenthes, Friluftsrådet, Greenpeace Danmark, Hedeselskabet, Håndværksrådet, KVL/KU Institut for Økologi, Kyst, Land & Fjord, Landbrugets Rådgivningscenter, Landbrugsrådet, Natur- og Ungdom, Naturhistorisk Museum Århus, NOAH, Parcelhusejernes Landsforening, Praktisk økologi, Sammenslutningen af Danske Småøer, Skovdyrkerforeningerne, Småskovsforeningen Danmark, Verdensnaturfonden, Vildtforvaltningsrådet, Økologisk Landsforening, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Danmarks Miljøundersøgelser, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen – Center for Kvalitet i Erhvervsregulering, Københavns Kommune – Miljøkontrollen og Statens Naturhistoriske Museum.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Kommuner og regioner: Ingen Staten: Ved at målrette eksisterende bevillinger (naturforvaltning, skov-brugsforanstaltninger, vildtplantning)

		m.v.) kan merudgifter til aktiv forvaltning holdes indenfor gældende bevil-linger. Der etableres endvidere en ordning, hvorefter der kan gives tilskud til flerårig drift på landbrugsarealer.
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Kommuner og regioner: Ingen Staten: Ca. 2 mio. kr. til administration, herunder administration af tilskudsordninger inden for Miljøministeriets område, Engangsudgifter til information og vejledning ca. 0,5 mio. kr. Udgifterne dækkes ved interne omprioriteringer. Udgifter til konsekvensvurderinger inden for Forsvarsministeriets ressort forventes at blive i størrelsesordenen 7 mio. kr. Udgifterne afholdes af Forsvarsministeriet.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Forbuddet vil berøre en række konkrete arealer med yngle- eller rasteområder, der ikke er beskyttet i forvejen. Forbuddet vurderes ud fra en generel betragtning ikke at indebære væsentlige økonomiske byrder for erhvervslivet. Der kan dog være situationer, hvor der kan være omkostninger for erhvervslivet forbundet med overholdelsen af forbuddet. Desuden vil der i særlige tilfælde kunne opnås tilskud til særlig drift af hensyn til arter.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Evt. ønsker om at beskadige eller ødelægge yngre- eller rasteområder eller forstyrre arter forsætligt vil kræve en dispensation, som kun sjældent vil kunne opnås. I de fleste tilfælde vil justeringer af ansøgte aktiviteter kunne integrere artshensynene uden ekstra omkostninger.
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget forventes at hæve beskyttelsesniveauet for arter, hvor beskyttelsen i dag ikke i tilstrækkeligt omfang lever op til direktivets krav om forbud mod at beskadige yngre- eller rasteområder. Lovforslaget bidrager endvidere til at sikre gunstig bevaringsstatus i Natura 2000-områderne.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af EF-habitatdirektivet og EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.	

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Note 1) og 2) er blevet sammenskrevet. Der bør kun være én note, der omhandler EU-lovgivningen. Fejlen skyldes samtidig vedtagelse af to lovforslag i sommeren 2008.

Til nr. 2 (§ 29 a og § 29 b).

Bestemmelserne er nye.

§ 29 a, stk. 1.

Bestemmelsen i § 29 a, stk. 1, gennemfører habitatdirektivets artikel 12, stk.1, litra b. Forbuddet gælder forsætlig forstyrrelse af de dyrearter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, litra a. De beskyttede arter fremgår af lovforslagets bilag 1 (bilag 3 til loven). Forbuddet omfatter forstyrrelser i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyr, jf. artikel 12, stk. 3. Der er foreslået indføjet en tilsvarende bestemmelse i jagt- og vildtforvaltningsloven for pattedyr og fugle, jf. lovforslagets § 2, nr. 4.

Forstyrrelser er ikke defineret i direktivet, men kan f.eks. omfatte visuelle forstyrrelser, støj, rystelser og lignende. De behøver ikke have direkte effekt på enkeltindivider af den beskyttede art, men kan evt. have en indirekte effekt ved for eksempel at tvinge den til at bruge energi på flugt. Sårbarheden over for forskellige former for forstyrrelser varierer fra art til art og over året. Der skal anlægges en artsvis vurdering af forstyrrelserne, og der lægges særlig vægt på de forstyrrelser, der rammer arterne i deres mest følsomme perioder (yngletiden, på overvintringspladser m.v.).

Efter forslaget omfatter forbuddet alene forstyrrelser med skadelig virkning for arten eller bestanden. Direktivet anvender en anden formulering, men forslaget er i overensstemmelse med Europa-Kommissionens vejledning om habitatdirektivets artikel 12, hvorefter forbuddet omfatter forsætlige forstyrrelser, der er skadelige for arten eller bestanden, for eksempel ved at have negativ effekt på overlevelseschancerne for en bestand eller dens evne til reproduktion eller dens reproduktionssucces. Hvis forstyrrelsen medfører en indskrænkning af artens eller bestandens udbredelsesområde, vil det som altovervejende hovedregel være en overtrædelse af forbuddet.

Den foreslåede bestemmelse om forbud mod forsætlige forstyrrelser af dyrearter vurderes væsentligst at have betydning for de omfattede pattedyr, jf. lovforslagets § 2, nr. 4, da de omfattede padder, krybdyr, insekter m.v., ikke i samme grad er sårbare overfor forsætlige forstyrrelser.

Efter lovforslaget er det alene forsætlig forstyrrelse, der er strafbelagt. Dette er i overensstemmelse med direktivet. En forstyrrelse vil være forsætlig, hvis der er handlet med hensigt til at forstyrre, eller hvis en forstyrrende aktivitet gennemføres med viden eller formodning om, at arten findes i området, eller hvor aktiviteten fortsættes efter at det viser sig, at arten bliver forstyrret. Strafbarhed forudsætter dog herudover, som nævnt ovenfor, at den har negativ virkning for arten eller bestanden.

§ 29 a, stk. 2.

Bestemmelsen gennemfører habitatdirektivets artikel 12, stk.1, litra d). Den indeholder forbud mod at beskadige og ødelægge yngle- eller rasteområder for de særligt beskyttede arter i Danmark, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a, jf. habitatdirektivets artikel 12, stk.1, litra d. De beskyttede arter fremgår af lovforslagets bilag 1 (bilag 3 til loven). For de omfattede pattedyr foreslås indføjet en tilsvarende bestemmelse i jagt- og vildtforvaltningsloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 3.

Forbuddet omfatter enhver beskadigelse eller ødelæggelse, jf. EF-domstolens praksis i sag C-98/03 Kommissionen mod Tyskland, sag C-6/04 Kommissionen mod Storbritannien og sag C-183/05 Kommissionen mod Irland.

En stor del af yngle- eller rasteområderne er i forvejen beskyttet efter gældende regler mod at blive ødelagt eller beskadiget. Forbuddet supplerer de gældende regler ved at forbyde ødelæggelse og beskadigelse af yngle- eller rasteområder, som ikke i forvejen er beskyttede. Forbuddet har således kun selvstændig betydning for yngle- eller rasteområder som kan berøres af aktiviteter, der ikke i forvejen kræver tilladelse efter regler, der varetager naturhensyn, eller som i øvrigt ikke skal forelægges myndighederne, inden de kan iværksættes. Det gælder f.eks. yngle- eller rasteområder for de beskyttede arter i løvskov, visse vandhuller og råstofgrave.

De beskyttede arter er generelt knyttet til løvskov og natur- og halvkulturarealer i det åbne land, herunder læhegn, lunde, diger, søer og vandhuller, overdrev, ferske enge, moser og strandenge og deres nærmeste omgivelser, især hvis der er tale om ekstensivt anvendte landbrugsarealer (bræmmer o.lign.). Intensivt dyrkede landbrugsarealer rummer således som hovedregel ikke yngle- eller rasteområder for beskyttede arter, og almindelige landbrugsmæssige aktiviteter på disse arealer vil normalt kunne fortsætte som hidtil.

Forbuddet gælder ikke hele artens levested, men alene yngle- eller rasteområder. Fourageringsområder og vandringsveje, der ikke samtidig er yngle- eller rasteområder, er således ikke omfattet af forbuddet.

Yngleområder er områder som er nødvendige for:

- Parring eller kurtisering
- Redebygning, hulebygning, fødsel eller æglægning
- Opvækst af yngel og unger

Definitionen dækker også områder i nærheden, når afkommet er afhængigt af disse arealer. Yngleområder som benyttes løbende hvert år eller med års mellemrum skal beskyttes, selv når de ikke aktuelt benyttes af de relevante arter.

For padder er det eksempelvis ynglevandhuller, for odderen den hule, hvor ungerne fødes, og for billen eremit det træ, hvor arten lever. Yngle- eller rasteområdet vil i de fleste tilfælde omfatte mere end blot lige den plet, hvor ynglen forekommer. F.eks. må de buske, der skjuler indgangen til odderens hule, eller randzonen til vandhullet, hvor de nyforvandlede frøer kravler op, inden de spredes i terrænet, betragtes som en integreret del af yngleområdet. Som udgangspunkt bør yngleområder ansues ud fra en bredere, populationsøkologisk betragtning, så yngleområdet omfatter hhv. et netværk af vandhuller for padder, de dele af et vandløbssystem, som odderen udnytter i yngletiden samt den gamle løvskov, hvor der findes eremitter.

Rasteområder defineres som områder, som er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, når de er i hvile.

Rasteområder er således områder, hvor arten i eller udenfor yngletiden:

- opholder sig for at hvile, sove eller overvintre (dvale)
- opholder sig i skjul i større koncentrationer (flokke)
- opholder sig for f.eks. at opfylde vigtige livsfunktioner (f.eks. solbadning el.lign.)

Rasteområder, som benyttes løbende hvert år eller med års mellemrum, skal beskyttes, selv når de ikke aktuelt benyttes af de relevante arter.

Eksempler på rasteområder kan være træer med hulheder eller kalkminer for flagermus, områder med vinterhi for hasselmus, solvendte skrænter, hvor markfirbenene opholder sig, eller vandhuller, hvor paddeyngel vokser op. Visse arter, f.eks. flere paddearter, spreder sig ud over dyrkede arealer fra yngle- eller rasteområder og kan således forekomme på dyrkede arealer, uden at disse kan betegnes som rasteområder, omfattet af forbuddet. Også rasteområderne kan som regel defineres ud fra en bredere økologisk betragtning og kan således omfatte et netværk af lokaliteter, med eller uden sammenhæng til yngleområderne.

Fælles for yngle- eller rasteområderne er, at artens brug af området skal være en tilbagevendende brug, også selvom der kan gå halve og hele år imellem arten udnytter lokaliteten.

Områderne skal være nødvendige for bestandene af de pågældende arter, hvilket betyder, at de vurderes at have betydning for opretholdelsen af den yngle- eller rastebestand, hvis yngle- eller rasteområde berøres af en given aktivitet.

Formålet med forbuddet er at bidrage til at sikre arternes og bestandenes bevaringsstatus i overensstemmelse med direktivets formål. Forbuddet kan således betragtes som overholdt, hvis yngle- eller rasteområder og bestande opretholdes på samme niveau som hidtil, og den økologiske funktionalitet af områderne opretholdes. Der er ikke en direkte forpligtelse til effektivt at forbedre bevaringsstatus.

Et yngle- eller rasteområde forstås som en samling af lokaliteter, hvor en bestand af en art yngler eller raster, og ikke som hver enkelt lokalitet eller forekomst, medmindre der ikke er økologisk sammenhæng med andre lokaliteter eller forekomster. Ofte vil de enkelte lokaliteter i et sådant »netværk« af lokaliteter, der udgør et yngle- eller rasteområde, indbyrdes supplere hinanden i at opretholde bestande. Betydningen af de enkelte lokaliteter i netværket kan afhænge af bestandens tæthed og spredningsmuligheder. Ved at opretholde den samlede økologiske funktionalitet i et område for en bestand af en art, anses direktivkravet for opfyldt. Opretholdelse af den økologiske funktionalitet betyder, at det vil være muligt inden for

rammerne af direktivet at nedlægge/beskadige en lokalitet, hvis dette modsvares af forbedringer et andet sted i samme økologiske netværk.

Som eksempel på ovenstående kan nævnes skovlevende arter, hvor et yngle- eller rasteområde f.eks. for flagermus ikke skal forstås som det enkelte træ, men som hele skoven. Det betyder ikke, at et enkelt træ eller en trægruppe ikke kan være af afgørende værdi for en art, men det rummer en mulighed for en fleksibel administration af bestemmelsen, uden at beskyttelsesniveauet reduceres, f.eks. ved løbende at sikre, at skovdriften i hele skoven efterlader potentielle flagermustræer i et omfang, så der opretholdes et stabilt eller stigende antal yngle- eller rasteområder. Tilsvarende skal et yngle- eller rasteområde for en padde ikke nødvendigvis forstås som det enkelte vandhul, men som et netværk af vandhuller med tilknyttede arealer, hvor nedlæggelse af et vandhul kan modsvares af forbedringer andetsteds i netværket.

Hvis der i lyset af ovenstående vurderes at kunne ske en forringelse af yngle- eller rasteområdets økologiske funktionalitet, vil en sag skulle behandles efter reglerne om dispensation efter reglerne i forslaget § 1, nr. 5, jf. EF-domstolens praksis i sag C-6/04 Kommissionen mod Storbritannien.

Forbuddet omfatter også gradvise forringelser. Et eksempel på gradvise forringelser kan være, hvis der gradvis som led i skovdriften ryddes krat i en skov, hvor der forekommer hasselmus, eller hvor vandstanden i råstofgrave successivt hæves efter endt gravning, så vandhullerne bliver for dybe og kolde til f.eks. grønbroget tudse.

Når det skal afgøres, hvilke menneskeskabte aktiviteter, der kan forringe eller beskadige yngle- eller rasteområder, er det vigtigt, om der kan fastlægges en klar årsagssammenhæng til påvirkningen af yngle- eller rasteområdet. Det er således kun aktiviteter, hvor der er en klar årsag-virkning sammenhæng, der vil være omfattet af forbuddet, eksempelvis fældning af krat med hasselmus eller dræning af en sø med ynglende padder.

Beskadigelser eller ødelæggelser, som er et resultat af diffuse påvirkninger fra mange kilder, er ikke omfattet af forbuddet, idet der ikke vil være en årsagssammenhæng mellem en bestemt handling og skaden.

Endvidere er forringelser som følge af ophør af anvendelsen af et område til f.eks. græsning, så området gror til, ikke omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen omfatter heller ikke naturskabte (dvs. ikke-menneskeskabte) eller hændelige beskadigelser, f.eks. naturkatastrofer.

Spontane og tilfældige forekomster af arter i områder, der ikke regelmæssigt udnyttes af arten, f.eks. strejfer af bilag IV-arter fra andre lande, er ikke omfattet af beskyttelsen.

Arternes yngle- eller rasteområder er meget forskelligartede. Der er derfor behov for mere præcist at beskrive, om den gældende beskyttelse i tilstrækkeligt omfang modsvarer direktivets regler, og i hvilket omfang lovforslaget tilfører en supplerende beskyttelse for nogle arter.

Der er i alt 39 bilag IV-arter i Danmark, heraf 14 arter af flagermus. Det skal bemærkes, at alle hvaler er omfattet af bilag IV, men i opgørelsen over antallet af arter er kun marsvinet medtaget som regelmæssig tilbagevendende forekomst, da det er den eneste art, der vides at yngle i danske farvande. Desuden er tre krybdyrarter (europæisk sumpskildpadde, glatsnog og æskulapsnog) medtaget for en sikkerheds skyld. De to sidstnævnte er formentlig uddøde i Danmark, og det er usikkert, om en sporadisk forekomst af sumpskildpadder i Silkeborgområdet stammer fra oprindeligt vildtlevende dyr.

14 af bilag IV-arterne er samtidig arter, der fremgår af habitatdirektivets bilag II, for hvilke, der skal udpeges og forvaltes *Natura 2000-områder*. Arterne er dermed omfattet af den beskyttelses-ordning, som følger af habitatdirektivets artikel 6. I Danmark er denne beskyttelsesordning især udmøntet gennem særlige krav til administrationen af de generelle miljø- og naturbeskyttelses-regler, gennem særlige regler i bl.a. naturbeskyttelsesloven og skovloven om indgreb over aktiviteter, der forringer eller forstyrrer, og gennem miljømålsloven, hvorefter der skal udarbejdes bindende naturplaner for Natura 2000-områder, som har til formål at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for arterne.

For de fleste af disse arter gælder, at alle eller langt den overvejende del af arternes kendte yngle- eller rasteområder er udpeget som Natura 2000-områder. Det drejer sig om 9 arter: Bechsteins flagermus, klokkefrø, snæbel, lys skivevandkalv, bred vandkalv, stor kærguldsmed, grøn kølleguldsmed, eremit og tykskallet malermusling. Det har tidligere været vurderet, at yderligere en art, bredøret flagermus, ikke forekommer regelmæssigt i Danmark, men nyere fund tyder på noget andet. Disse nyere fund er især knyttet til eksisterende Natura 2000-områder.

Forpligtelsen efter artikel 12 til at beskytte disse 10 arter vurderes derfor i al væsentlighed at være dækket af den beskyttelse og forvaltning, der følger af de særlige regler, der gælder i Natura 2000-områder, herunder Natura 2000-planlægningen. Et forbud mod at beskadige og ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag II-arter, der samtidig er bilag IV-arter, vil dog formelt også omfatte forekomster i Natura 2000-områder.

De resterende 4 arter, der både er bilag II og bilag IV-arter, er marsvin, odder, damflagermus og stor vandsalamander. Yngle- eller rasteområder for disse arter i Natura 2000-områderne vil blive omfattet af Natura 2000-forvaltningen. Som eksempel kan nævnes, at de vigtigste overvintringsområder for damflagermus – de jyske kalkgruber – er udpeget. De øvrige arter er vidt udbredte og forekommer også udenfor Natura 2000-områderne.

Bilag II-arter, der samtidig er bilag IV-arter, vil såvel inden for som udenfor Natura 2000-områder som altovervejende hovedregel være knyttet til eksisterende naturarealer, løvskov og marginale landbrugsarealer, især områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

I det omfang bilag II-arter, der samtidig er bilag IV-arter, måtte forekomme eller etablere yngle- eller rasteområder udenfor Natura 2000-områder på arealer, der ikke i forvejen er beskyttet, må disse yngle- eller rasteområder efter forslaget ikke beskadiges eller ødelægges.

Staten ejer store arealer, som rummer yngle- eller rasteområder for adskillige af de øvrige arter. Det gælder både søer, løvskov og lysåbne arealer.

På de *statsejede arealer*, hvoraf størstedelen administreres af Miljøministeriet, vil hensynet til bilag IV-arterne og deres yngle- eller rasteområder generelt blive varetaget ved at tilrettelægge en drift, så forbuddet overholdes i praksis. For de skovbevoksede arealer vil det bl.a. ske ved at integrere retningslinjer for god skovdrift i driftsplanerne.

Særligt for den sortplettede blåfugl gælder, at den kun forekommer på et statsejet overdrev på Møn (Høvblege). Et igangværende LIFE-natur projekt vil udover sikring af artens levested på Høvblege tillige etablere en supplerende bestand på det nærliggende Jydelejet. Begge disse arealer er både fredet og beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og forvaltes bl.a. specifikt af hensyn til denne art. Beskyttelsen af sortplettet blåfugl vurderes således at være fuldt dækkende for forpligtelserne efter artikel 12.

En række arters yngle- eller rasteområder findes på arealer, der er omfattet af gældende *forbud mod ændring af naturtilstanden*, især efter naturbeskyttelseslovens § 3 (beskyttede naturtyper), § 8 (klitfredede arealer) og § 15 (strandbeskyttelseslinjen) eller skovlovens §§ 26-28 (egekrat, løvskovbryn og beskyttede naturtyper i skov). Der må ikke gøres undtagelse fra disse forbud, hvis det kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arterne, jf. § 11 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007, om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen). Da der således i forvejen er snævre rammer for administrationen, vil det foreslåede nye forbud i praksis få meget begrænset betydning i forhold til aktiviteter, der kan påvirke yngle- eller rasteområder i disse områder.

Dertil kommer, at opdyrkning af uopdyrket land og delvise naturarealer til intensive landbrugsformål og dræning til landbrugsformål er omfattet af et krav om anmeldelse efter VVM-reglerne. Forekomst af bilag IV-arter kan udløse screening og evt. VVM-pligt. Planforslag med tilhørende VVM må ikke vedtages, hvis det kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter, jf. § 11 i

habitatbekendtgørelsen. Det gælder også for arealer, der f.eks. pga. størrelse ikke måtte være omfattet af de nævnte regler i naturbeskyttelsesloven og skovloven.

Det vurderes, at de gældende bestemmelser om beskyttede naturtyper og VVM-ordningen ud fra en samlet betragtning beskytter de relevante yngle- eller rasteområder for odder og en meget stor del af markfirbenets yngle- eller rasteområder. For markfirben gælder, at den også udnytter tørre, lysåbne græsarealer uden for landbrugsmæssig omdrift, som ikke er beskyttet, f.eks. vejskråninger, i grusgrave, heder i byzone og sommerhusområder, m.v. Derimod er landbrugsmæssige arealer i omdrift, som ikke er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, f.eks. braklagte arealer med høj græs- og urtevegetation og intensivt græssede arealer, uden betydning for markfirbenet.

Yngleområder for de fleste padder på bilag IV vurderes at være beskyttet af de nævnte gældende forbud sammenholdt med habitatbekendtgørelsens regler. Det gælder yngleområder for stor vandsalamander, løvfrø, løgfrø, spidssnudet frø og springfrø. I det omfang, disse områder huser ynglende eller rastende bilag IV-arter, vil de blive omfattet af det foreslåede forbud.

Også størstedelen af de yngleområder for grønbroget tudse og strandtudse indgår i eller er i sig selv beskyttede naturtyper. Disse 2 arter yngler imidlertid også i vandhuller, som ikke er beskyttet af de nævnte regler. Det foreslåede forbud kan således få virkning for yngleområder i form af småsøer i aktive grusgrave, midlertidige vandhuller uden vegetation, opstået f.eks. i forbindelse med større anlægsarbejder, kunstige vandsamlinger o.a., der ikke er beskyttet. Dog kan evt. fjernelse af midlertidige vandhuller, der forudsætter afvanding til landbrugsformål, være omfattet af VVM-bestemmelserne som nævnt ovenfor.

Det er som regel ikke praktisk muligt at identificere rasteområder for padder udenfor yngletiden. Dog vil naturarealer eller ekstensive landbrugsarealer i umiddelbar nærhed af ynglevandhullerne ofte rumme koncentrationer af arterne, så de kan betegnes som rasteområder og derfor efter forslaget ikke må beskadiges eller ødelægges. Som oftest vil disse arealer være beskyttet som naturtype i mosaik med vandhullet. En art som spidssnudet frø raster f.eks. ofte på vedvarende græsarealer i tilknytning til ynglevandhullet. Tilsvarende gælder for løvfrøen, der i yngletiden ofte er tilknyttet høj urtevegetation eller buske på de arealer, der omkranser vandhullet.

Andre padder som stor vandsalamander og løgfrø vandrer fra ynglevandhullerne i forskellige retninger gennem forskellige, ofte uensartede typer af områder, hvor de, uafhængigt af den aktuelle drift, raster tilfældige steder, uden at områderne kan betegnes som egentlige rasteområder med koncentrationer af individer.

Den generelle udvikling i retning af større andel løvskov og naturnær skovdrift sammenholdt med fredskovsarealer m.v. understøtter generelt beskyttelsen af de fleste *skovlevende bilag IV-arters* yngle- eller rasteområder. Bl.a. har de fleste skovlevende flagermus-arter gunstig bevaringsstatus.

De udbredte bilag IV-paddearter stor vandsalamander og springfrø har udenfor yngletiden deres rasteområder i skovbunden i løvskov, som hovedregel uafhængigt af den aktuelle drift. De helt konkrete lokaliteter (grene, sten m.v.), hvor arterne raster, er vanskelige at registrere. Rasteområderne for springfrø og stor vandsalamander er begunstiget af den generelle udvikling i skovbruget, så rasteområder ud fra en samlet betragtning vurderes opretholdt. Et generelt forbud forventes således i forhold til disse arter ikke at få nævneværdig betydning for skovdriften.

En række pattedyrarter hører til i træer og buske i løvskov. Arternes yngle- eller rasteområder er meget vanskelige at registrere, da de kan omfatte enkelttræer, kratkov el.lign., som kan blive påvirket af den almindelige skovdrift. Det drejer sig om hasselmus og følgende 10 flagermus-arter: Brun-, dværg-, pipistrel-, langøret, Brandts, skæg-, frynse-, trolde-, dam- og vandflagermus (for Bechsteins og bredøret flagermus henvises til ovenfor under Natura 2000).

Under normale omstændigheder vil almindelig skovdrift, hvor der indenfor et samlet skovområde til enhver tid er nogenlunde samme løvskovsareal, aldersfordeling af løvtræ og variation i skovbilledet

(herunder beskyttet natur), ud fra princippet om økologisk funktionalitet kunne sikre, at der opretholdes yngle- eller rasteområder for især flagermus i overensstemmelse med artikel 12. Denne sikkerhed vil kunne underbygges af vejledning til skovejere om at integrere artshensyn i skovdriften (»god praksis«).

Der kan dog være særlige tilfælde, f.eks. ved sjældne arter, hvor bevarelsen af en bestemt del af skoven kan have væsentlig betydning for at opretholde yngle- eller rasteområdet, og hvor hver enkelt lokalitet kan have betydning for den enkelte bestand, f.eks. hvor der er underskov med hasselmusbiotoper spredt i et skovområde. Her vil forbuddet kunne få betydning for muligheden for at f.eks. at rydde vegetation som led i skovdriften, medmindre den økologiske funktionalitet understøttes gennem f.eks. aktiv plejeindsats eller målrettet sikring af spredningsmuligheder m.v.

Desuden vil det i de sjældne tilfælde, hvor der i et skovområde sker en generel konvertering af løvskov til nåleskov, være i strid med et generelt forbud, hvis skoven indeholder bilag IV-arter.

Birkemus kan også i begrænset omfang forekomme på fugtige lysåbne arealer i skove, om end det nuværende kendskab til artens habitatvalg tyder på mere lysåbne naturarealer, som typisk vil være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller § 8. Der er iværksat nærmere undersøgelser for at afdække denne truede arts habitatvalg.

Der gælder efter jagt- og vildtforvaltningsloven et generelt periodisk forbud mod at fælde hule træer og træer med spættehuller. Forbuddet er bl.a. fastsat med hjemmel i ministerens mulighed for at fastsætte regler om at beskytte levesteder for flagermus. Forbuddet er i praksis vanskeligt at håndhæve, fordi det er svært uden ekspertbistand og et stort tidsforbrug at registrere flagermusenes tilstedeværelse i de enkelte træer. Desuden flytter flagermus ofte mellem forskellige træer over året.

Den generelle udvikling mod større naturindhold i skovene spiller ind på beskyttelsen af disse pattedyrarter, ligesom skovlovens beskyttelse af løvskovsbryn og egekrat har en vis betydning i opretholdelsen af den økologiske funktionalitet.

Skov- og træbevoksede arealer udenfor skovgærdet kan også have betydning som yngle- eller rasteområder for stor vandsalamander, springfrø, spidssnudet frø, eremit, løvfrø, flagermus, hasselmus og måske birkemus, f.eks. ikke-fredskovspligtige lunde og parker. F.eks. findes birkemus typisk i urtevegetation på fugtige arealer i kanten af levende hegn langs dyrkede marker.

Rydning af skov skal efter VVM-reglerne anmeldes til kommunen. Rydning af fredskov, der er ældre end 20 og større end 30 ha i de i kommuneplanen planlagte skovrejsningsområder, og hvor der ikke sker tilplantning af mindst et tilsvarende areal (VVM-bekendtgørelsens bilag 1), vil altid medføre VVM-pligt, bortset fra hvis den ryddede skov af den statslige skovmyndighed er erklæret for værende uden væsentlig skovdyrkningsmæssig, biologisk, landskabelig eller rekreativ værdi.

Rydning af skov, som ikke er omfattet af bilag 1, med henblik på omlægning til anden arealudnyttelse - også ikke-fredskovpligtig skov - skal ligeledes anmeldes til kommunen, med henblik på en screening. Ved screeningen vurderer kommunen, om rydningen er VVM-pligtig. Screening gennemføres efter en række nærmere fastsatte kriterier, herunder den miljømæssige sårbarhed i området, naturressourcernes relative rigdom, kvalitet og regenereringskapacitet. Hvis kommunen vurderer, at miljøet kan påvirkes væsentligt, skal der gennemføres en VVM, hvor konsekvenserne for de berørte arter kan undersøges og beskrives nærmere. Der kan ikke træffes beslutninger om fældning, hvis det kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder, jf. ovenfor. I parker er bevarelse af gamle træer med tilhørende yngle- eller rasteområder for især flagermus normal praksis.

Bilag IV-arterne uden for skov er generelt knyttet til natur- og halvkulturarealer, herunder læhegn, lunde, diger, søer og vandhuller, overdrev, ferske enge, moser og strandenge og deres nærmeste omgivelser, især hvis der er tale om ekstensivt anvendte landbrugsarealer, herunder bræmmer og lignende. Intensivt dyrkede landbrugsarealer rummer således som hovedregel ikke yngle- eller rasteområder for bilag IV-arterne, og almindelige landbrugsmæssige aktiviteter på disse arealer vil normalt kunne fortsætte som hidtil.

I områder, som i en periode har været braklagte eller udlagt til naturformål, f.eks. med MVJ-aftaler, kan der i braklægnings- eller aftaleperioden have udviklet sig yngle- eller rastelokaliteter for arter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, fordi arten har koloniseret arealet i perioden. Det skønnes kun at berøre et begrænset antal arealer. Ud fra princippet om økologisk funktionalitet vil sådanne arealer kunne genopdyrkes, hvis den lokale bestand af en bilag IV-art opretholdes, f.eks. ved at erstatte lokaliteter for arten, der beskadiges, med nye lokaliteter inden for det lokalområde, hvor bestanden findes, hvorved det samlede yngle- eller rasteområde opretholdes.

At omfanget af virkningen på braklagte arealer og landbrugsarealer med MVJ-aftale vurderes at være begrænset skyldes, at en række faktorer skal være opfyldt, før der udvikler sig yngle- og rastelokaliteter på arealerne. Områderne skal som hovedregel have ligget længe uden opdyrkning og samtidig opfylde de økologiske krav for arter, der kan tænkes at kolonisere denne type arealer. Det kan være aktuelt for udbredte arter som spidssnudet frø og stor vandsalamander, forudsat at der har udviklet sig våde områder, temporære søer el.lign. på arealet, og at arterne i forvejen findes i nærheden. I enkelte tilfælde kan det også gælde for sjældne arter som birkemus, forudsat at arten findes i umiddelbar nærhed.

Tilsvarende gælder i relation til løvfrø og læhegn. Løvfrøen raster typisk uden for yngletiden i lav buskvegetation/høj urtevegetation og læhegn. Nedlæggelse af læhegn som led i den almindelige drift vil som hovedregel ikke være i strid med at opretholde den økologiske funktionalitet af rasteområder for løvfrø, hvis det sikres, at antallet eller kvaliteten af det enkelte rasteområde opretholdes eller udvides ved, at der f.eks. plantes læhegn i nærheden.

En række flagermusarter er knyttet til bygninger. Det gælder især skimmelflagermus og sydflagermus, som udelukkende er knyttet til bygninger. Desuden er alle de under skov nævnte arter (bort-set fra brunflagermus) i større eller mindre grad knyttet til bygninger som sommeropholdssted og/eller om vinterhi.

Flagermus er i forvejen beskyttet som individer efter jagt- og vildtforvaltningsloven. Det indebærer, at de ikke må ihjelslås uden dispensation, heller ikke indirekte ved f.eks. at ødelægge bygninger eller at spærre dem inde i bygninger, hvor man ved, de er, f.eks. i forbindelse med vedligeholdelse el.lign. Efter hidtidig praksis har bl.a. Skov- og Naturstyrelsen rådgivet om »udslusning« af flagermus i perioder, hvor alle individer er aktivt udflyvende, hvorefter man, når man har sikret sig at alle dyr er ude, foretager en permanent lukning af alle indflyvningssteder i bygningen. Kan den økologiske funktion opretholdes kan den hidtidige praksis om at »udsluse« flagermus og lukke bygningen for adgang for flagermus fortsættes.

I forbindelse med en evt. udslusning skal det således vurderes, om der er tilstrækkelig adgang for flagermusene til tilsvarende lokaliteter og bygninger til at den økologiske funktionalitet kan opretholdes, selvom flagermusene i en specifik bygning udsluses. I langt de fleste tilfælde er det dog muligt at indrette eller ombygge bygninger, så flagermusene fortsat kan udnytte dem.

Et generelt forbud skal formidles til relevante målgrupper, og der kan være behov for massiv information af f.eks. bygningsarbejdere og entreprenører for at sikre, at den økologiske funktionalitet af flagermusenes yngle- eller rasteområder i bygninger og byområder ikke beskadiges eller ødelægges. Der er næppe tvivl om, at bestemmelserne i forhold til bygninger kan medføre behov for en øget administrativ indsats i form af vejledning og behandling af ansøgninger om dispensationer med henblik på bygningsvedligeholdelse m.v. Der vil blive indledt et samarbejde med Erhvervs- og Byggestyrelsen om at tilvejebringe og målrette information om flagermus i bygninger og byområder.

For så angår *bilag IV-arter på havet*, forekommer snæblen uden for yngletiden i Vadehavet. Snæblen er udpegningsgrundlag for Natura 2000-området og vil blive sikret derigennem. Herudover er marsvinet den eneste af habitatdirektivets bilag IV-arter, der vides at yngle og raste regelmæssigt i danske havområder. Arten forekommer vidt udbredt i de danske farvande, og det er særdeles vanskeligt at afgrænse egentlige yngle- og/eller rasteområder, som skal beskyttes efter bestemmelsen. Alle hvaler er omfattet af

bestemmelsen, og der gælder samme problem med at afgrænse yngle- eller rasteområder for andre arter, der måtte vise sig at forekomme regelmæssigt i danske farvande, f.eks. hvidnæse.

Den generelle indsats for at begrænse forurening m.v. samt en øget indsats for at begrænse bifangst ved fiskeri vil fortsat have stor værdi i beskyttelsen af marsvin. Der er endvidere iværksat undersøgelser, som skal forbedre vidensgrundlaget.

Habitatdirektivets artikel 12 indeholder ikke krav om at gennemføre aktiv forvaltning for at sikre de omfattede arters levesteder. EF-domstolen har imidlertid i sin praksis, bl.a. i den såkaldte skildpadde-dom (sag C-103/00 Kommissionen mod Grækenland), understreget dels behovet for, at medlemsstaterne gennemfører et effektivt system for at undgå aktiviteter, der kan forringe eller ødelægge yngle- eller rasteområder, dels at foranstaltningerne skal træffes, før nedgange i bestandene konstateres.

Skal det foreslåede generelle forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i praksis overholdes, eller skal bestandene sikres på samme niveau som hidtil eller på et højere niveau, vurderes der i lyset af Europa-Kommissionens vejledning at være behov for en *målrettet, supplerende indsats* overfor visse arter.

Det drejer sig om arter, som er så truede, at selv mindre, uforvarende overtrædelser af forbuddet kan påvirke bestande negativt, og hvor der ikke i dag er tilstrækkelig beskyttelse gennem gældende regler.

Det drejer sig endvidere om arter, hvor hver enkelt forekomst inden for artens yngle- eller rasteområde er vanskelig at registrere i praksis, og hvor det – for mere udbredte arter – kan være vanskeligt for ejere eller brugere f.eks. ved almindelig jordbrugsdrift at undgå at påvirke bestande negativt. Her kan systematisk tilrettelæggelse af driften eller forbedring af levestederne for arterne være med til at sikre, at der ikke samlet sker skade på yngle- eller rasteområder.

I konsekvens heraf indebærer lovforslaget, at der kan iværksættes tiltag, der må anses for nødvendige for at understøtte den konkrete effekt af forbuddet mod at beskadige og ødelægge yngle- eller rasteområder for de beskyttede arter. I jagt- og vildtforvaltningsloven findes der allerede i dag sådanne bestemmelser, som kan målrettes mod beskyttede pattedyr. Det forudsættes, at der parallelt hermed gennemføres en aktiv indsats på statens arealer.

Der kan peges på 2 hovedgrupper af supplerende tiltag. Det første spor er et vejledningsspor, hvor der tilvejebringes information om arterne og vejledning (god praksis) til brug for lodsejere og andre arealforvaltere for at give et grundlag for at sikre, at de ikke uforvarende overtræder de nye forbud. Det andet spor er et aktivt forvaltningsspor, hvor pleje og naturgenopretning understøtter de bestande, som er vanskeligt »administrerbare«, bl.a. fordi de forekommer på almindelige driftsarealer og kan være svære at registrere, jf. bemærkningerne til § 29 b.

Vejledningssporet tager udgangspunkt i at udvikle begrebet »god praksis« i samarbejde med de relevante organisationer. God praksis vurderes primært at være aktuel i forhold til skovarealer med beskyttede arter. For almindelige landbrugsarealer vurderes der således i lyset af den eksisterende beskyttelse ikke at være behov for at udarbejde »god praksis« vejledning.

God praksis vejledning i skov har til formål at give skovejerne viden om, hvordan skoven fortsat kan drives med integration af hensyn til de enkelte beskyttede arter.

For flagermusene vil det, måske bortset fra et par meget sjældne arter, på grund af artsgruppens meget store udbredelse, primært komme på tale at lave vejledning om god praksis. I forhold til skovdriften indebærer det, at der opstilles vejledende retningslinjer for, hvordan en skov drives, så hensynene til flagermus (den økologiske funktionalitet) opretholdes på skovniveau. Det kan f.eks. være et spørgsmål om at sikre fortsat andel af løvskov og gamle træer. En sådan god praksis må forventes at skulle dække al løvskov, da der forekommer flagermus i de fleste løvskovsområder. En særlig udfordring bliver, at skovene ofte har flere ejere.

Tilsvarende gælder for hasselmusen, at det i en god praksis beskrives, hvordan yngle- eller rasteområ-

derne kan opretholdes, bl.a. ved at opretholde underskov eller bibeholde læhegn i områder med hasselmus. Til forskel fra flagermus har hasselmusen dog en langt mere begrænset udbredelse, og information om god praksis vil kunne målrettes færre lodsejere og evt. integreres i en aktiv indsats på grundlag af en forvaltningsplan.

Det forudsættes, at god praksis integreres som en del af den almindelige drift og dermed har karakter af sektorintegration af naturhensyn i praksis. Følger lodsejere vejledninger om god praksis, vil de normalt være i overensstemmelse med de nye regler. Der vil ikke være tilskud knyttet til anvendelse af god praksis.

§ 29 b

§ 29 b indeholder en bred bemyndigelse til miljøministeren, således at miljøministeren kan iværksætte de nødvendige supplerende foranstaltninger for at undgå, at bestande af arter i praksis reduceres som følge af forringelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder. Det forudsættes her, at der gøres en indsats, der ligger ud over forbuddet, og at der på grundlag af tilskud iværksættes pleje og/eller naturgenopretning for aktivt at forbedre bestandenes vilkår.

Der skal ved tilrettelæggelse af supplerende foranstaltninger søges størst mulig synergi med andre bevaringsforanstaltninger, f.eks. ved at integrere hensynet til de beskyttede arter i arbejdet med Natura 2000-områderne eller ved tilskud til forskellige former for miljøvenlig drift at sikre, at også hensynene til de beskyttede arter varetages målrettet.

Målretningen kan f.eks. ske ved at udarbejde konkrete forvaltningsplaner, som nærmere anviser konkrete tiltag. Skov- og Naturstyrelsen forventer i 2009 at påbegynde udarbejdelsen af forvaltningsplaner for bilag IV arterne hasselmus, birkemus og flagermus.

Med »andre tiltag« menes tiltag, hvis formål er at bevare eller forbedre levesteder for de arter, der er omfattet af beskyttelse, jf. lovforslagets bilag 1 (bilag 3 til loven), f.eks. tiltag, der forbedrer forholdene for arterne eller populationer af arterne. Det kan for eksempel være tilskud til anlæg af vandhuller, aftaler om naturvenlig drift og lignende.

Gennemgangen af de beskyttede arter viser, at der kan være behov for nærmere at vurdere en indsats for følgende arter, hvor der tages højde for den indsats, der måtte følge af god praksis, jf. bemærkningerne til § 29 a:

- Flagermus
- Hasselmus
- Birkemus
- Grønbroget tudse
- Strandtudse
- Markfirben

Tilskud til forbedringer af levesteder for disse arter kan målrettes på grundlag af en forvaltningsplan, men – især for de sjældne arter – kan tilskud også være relevante, før en forvaltningsplan måtte være udarbejdet.

For flagermusene henvises ovenfor til afsnittene om hhv. Natura 2000 og bilag IV-arter i skov. Det vil som supplement til god praksis være hensigtsmæssigt, at der tilvejebringes mulighed for at supplere med aktiv forvaltning i form af forbedringer af levesteder for flagermus, f.eks. gennem tilskud til foranstaltninger, der rækker ud over god praksis.

På grund af hasselmusens sjældenhed kan der være behov for en mere målrettet indsats for at sikre arten på en række udvalgte lokaliteter som supplement til det generelle forbud og god praksis. En aktiv indsats for at pleje og skabe nye levesteder/spredningsveje vil med tilskud kunne skabe sikkerhed for, at yngle- eller rasteområder med bestande af hasselmus på lang sigt opretholdes.

Hvad angår birkemus, kan behovet på grund af mangelfuld viden ikke aktuelt afgøres, men det forventes, at størstedelen af indsatsen vil ligge udenfor skoven. Her kan en indsats i forhold til at sikre læhegn, markskel, diger, skrænter og vandløbsnære arealer i udbredelsesområdet være relevant.

For de to tudsearter gælder, at de som hasselmusen har begrænset udbredelse, og der vil være behov for en tilsvarende model. Nedlæggelse af deres ynglevandhuller i grusgrave og andre midlertidige vandhuller mv. vil være i strid med forbuddet, og der kan være behov for målrettet information om at varetage hensynet, f.eks. ved retablering af grusgrave, ligesom der kan blive behov for at understøtte beskyttelsen ved f.eks. med tilskud at lave nye vandhuller til arterne.

Markfirben har større udbredelse, men de yngle- eller rasteområder, der bliver omfattet af forbuddet, har på linje med tudsernes en særlig karakter, der formentligt udløser tilsvarende behov for information og aktiv forvaltning. I hvilket omfang der er behov for en supplerende indsats, vil kunne afdækkes i konkrete forvaltningsplaner for disse arter.

For øvrige beskyttede arter vurderes behovet for supplerende foranstaltninger især at være relateret til information og rådgivning. Det kan dog ikke udelukkes, at udvikling i andre arters bevaringsstatus eller beskyttelsesbehov på længere sigt kan udløse behov for supplerende foranstaltninger.

Miljøministeriet udarbejder derfor vejledning og information om, hvordan lodsejere skal forholde sig, hvis der er usikkerhed om eller er konstateret forekomst af en beskyttet art på f.eks. ekstensivt drevne arealer, som påtænkes opdyrket. Vejledning og information vil beskrive, hvilke typer af arealer og hvilke arter, der kan være relevante for lodsejere.

Der vil endvidere blive etableret mulighed for at opnå tilskud til at forbedre levesteder for beskyttede arter på landbrugsarealer, der hidtil har været i ekstensiv drift.

Som supplement hertil vil miljøministeren med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 63 etablere en rådgivningsordning for lodsejere vedrørende beskyttelse af arterne. Formålet med ordningen er at sikre, at lodsejere kan få rådgivning, hvis de er i tvivl om, hvordan hensynet til de beskyttede arter bedst varetages i driften.

Til nr. 3 (§ 31, stk. 2)

Der er tale om en præcisering, idet der også skal være en henvisning til bilag 5 til naturbeskyttelsesloven.

Til nr. 4 (§ 50, stk. 3 og 4)

Forslaget indebærer ingen indholdsmæssige ændringer. Der er tale om en ændring, som er en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 65, stk. 6.

Til nr. 5 (§ 65, stk. 6 og 7)

Bestemmelserne er nye. Bestemmelserne giver mulighed for at fravige § 29 a i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 16.

Bestemmelsen svarer til § 12 i Miljøministeriets bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, der fastsætter samme begrænsninger for afgørelser efter naturbeskyttelses- og miljølovgivningen.

Habitatdirektivets artikel 16 indeholder ganske snævre rammer for, hvornår forbuddet mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for beskyttede arter kan fraviges. Det er således en forudsætning, at der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, og at fravigelserne ikke hindrer opretholdelse af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde, jf. § 65, stk. 6. Hvis disse 2

betingelser er opfyldt, kan der endvidere kun dispenseres, hvis en eller flere yderligere betingelser er opfyldt, jf. § 65, stk. 6, nr. 1 - 6.

Der foreligger ingen domspraksis fra EF-domstolen om virkningen af bestemmelsen i praksis, men på baggrund af EF-domstolens afgørelser vedrørende den tilsvarende undtagelsesbestemmelse i fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 9 må det antages at være en forudsætning for at kunne anvende § 65, stk. 6, at alternative løsninger må forkastes af videnskabelige, tekniske eller andre objektivt dokumenterbare grunde, at der skal være tvingende grunde til at dispensere, og at dispensationen ikke må række videre, end hvad der er nødvendigt for at løse problemet.

Betingelsen om, at en fravigelse ikke må hindre opretholdelse af den pågældende bestands bevaringsstatus, må anses for opfyldt, hvis nettoresultatet af en dispensation er neutral eller positiv for den beskyttede art. Fravigelser, der vurderes at få en betydelig negativ virkning på den pågældende bestand, kan ikke tillades.

Begrebet bydende nødvendige hensyn til væsentlige offentlige samfundsinteresser er ikke defineret i direktivet eller EF-domstolens praksis. Projekter og planer, der opfylder kravet om at være af væsentlig samfundsinteresse, vil almindeligvis være af national karakter.

Med alvorlig skade på ejendom forstås skade, som rækker videre end gener og almindelig forretningsrisiko. Kravet om alvorlig skade skal ses på baggrund af den beskyttelse, som direktivet tilsigter. Bestemmelsen tager også sigte på at afværge alvorlig skade.

§ 65, stk. 6, indeholder ikke en pligt til at træffe kompensationsforanstaltninger eller lignende.

§ 29 a og § 65, stk. 6, omhandler således ikke spørgsmålet om eventuel etablering af erstatningsbiotoper for beskyttede arter.

Det forhold, at der etableres en erstatningsbiotop, vil dog sandsynligvis kunne indgå i den samlede vurdering af, om en konkret fravigelse kan tillades.

Stk. 6. indeholder den generelle adgang til dispensation og har betydning for alle aktiviteter, der ikke kræver tilladelse efter naturbeskyttelses-, miljø eller planlovgivningen eller efter anden lovgivning der gennemfører habitatdirektivet.

Det foreslås, at miljøministeren administrerer forbuddet mod forsætlige forstyrrelser samt forbuddet mod beskadigelse af yngle- eller rasteområder. Baggrunden herfor er, at miljøministeren i forvejen er myndighed i sager om artsfredning efter naturbeskyttelsesloven og jagt og vildtforvaltningsloven. Miljøministeren er endvidere efter skovloven sektormyndighed i fredskov, herunder den gældende beskyttelse af yngle- eller rasteområder på fredskovspligtige arealer, hvor forslaget forventes at få størst virkning.

Stk. 7 tager højde for at andre myndigheder, der i forbindelse med ansøgninger om tilladelser, godkendelser eller dispensationer vurderer aktiviteternes forhold til forbuddene i § 29 a kan dispensere under de samme snævre betingelser, som er fastsat i stk. 6. Således fastsætter §§ 11 og 12 i habitatbekendtgørelsen, bekendtgørelse 408 af 1. maj 2007 som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007, at myndigheden skal vurdere de ansøgte aktiviteters virkning på yngle- eller rasteområder for beskyttede arter. Tilsvarende bestemmelser findes f.eks. i bekendtgørelse 874 af 2. september 2008 om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår anlæg og udvidelse af havne og kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet. Bestemmelsen i forslaget til stk. 7 sikrer, at der ikke opstår dobbeltkompetencer.

Til nr. 6 (§ 71, stk. 4 og 5)

Der rettes op på forkerte henvisninger i lov nr. 508 af 17. juni 2008 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love (Gennemførelse af direktiver om naturbeskyttelse).

Til nr. 7 (§ 71 a og § 71 b)

§ 71 a

§ 71 a giver ministeren bemyndigelse til at ændre lovens bilag 3 - 5 til opfyldelse af habitatdirektivet. Det kan for eksempel blive aktuelt, hvis de relevante bilag til direktivet ændres.

§ 71 b

Med forslaget til den nye § 71 b i naturbeskyttelsesloven bemyndiges forsvarsministeren til at fastsætte regler eller træffe bestemmelser om forsvarets aktiviteter med henblik på at gennemføre Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturområdet.

Bemyndigelsen skal anvendes til udfærdigelse af administrative forskrifter, der sikrer, at bestemmelserne i habitatdirektivet om gennemførelse af konsekvensvurderinger af forsvarets øvelsesaktiviteter i forhold til Natura 2000-områderne overholdes. Det gælder både forsvarets aktiviteter på landjorden, i luften og på havet. Reglerne vil blive gennemført ved, at forsvarsministeren udsteder en bekendtgørelse, der sikrer implementeringen af de nævnte bestemmelser. Det skal endvidere sikres, at forsvarets aktiviteter ikke er i strid med habitatdirektivets artikel 12 om beskyttelse af visse arter.

Lovforslaget sikrer således gennemførelsen af kravet i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 om, at planer og projekter, som i væsentlig grad kan påvirke det pågældende område, skal vurderes for deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne. På baggrund af konklusionerne i denne vurdering træffes der afgørelse om, hvorvidt aktiviteterne kan gennemføres. Tilsvarende sikres gennemførelsen af habitatdirektivets artikel 12 om generel beskyttelse af visse arter.

Der er for forsvarets skyde- og øvelsesområder til lands udarbejdet drifts- og plejeplaner, der i vid udstrækning allerede tilgodeser de hensyn, der skal varetages, såvel i forhold til Natura 2000-områder som i forhold til generelt beskyttede arter.

Implementeringen af habitatdirektivets regler om vurdering af forsvarets aktiviteter er således en videreudvikling af varetagelsen af miljø- og naturbeskyttelseshensyn på forsvarets arealer.

Drifts- og plejeplanerne vil blive revurderet og evt. suppleret med konsekvensvurderinger i overensstemmelse med habitatdirektivet, såfremt planerne ikke allerede indeholder vurderinger, der er i overensstemmelse med direktivets krav. Udover at revurdere aktiviteter, der allerede er sat i gang på øvelsesarealer, vil også nye aktiviteter, der påtænkes igangsat, og som kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skulle konsekvensvurderes.

Det udestår endvidere, at der gennemføres formaliserede konsekvensvurderinger af forsvarets aktiviteter i luftrummet og på havet, såfremt det vurderes, at aktiviteterne kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Forsvarets øvelsesaktiviteter i områderne spænder vidt, idet der anvendes militære enheder af forskellig karakter, herunder militære køretøjer, fly, helikoptere samt flådefartøjer. Endvidere anvendes forskellige typer våben. Det er bl.a. de aktiviteter, hvor de forskellige enheder og våbentyper indgår, som skal konsekvensvurderes i overensstemmelse med habitatdirektivets krav.

Direktivets artikel 6, stk. 4 giver dog under visse betingelser mulighed for at fravige bestemmelsen om, at der ikke kan gives tilladelse til aktiviteter, der skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet. Denne undtagelse vil ligeledes blive indarbejdet i reglerne. De i direktivet omtalte kompensationsforanstaltninger kan blive aktuelle, såfremt forsvarets aktiviteter har en negativ virkning på de udpegede områder, og der ikke er mulighed for at gennemføre aktiviteterne andetsteds.

Erfaringerne fra vurderingerne i forhold til de maritime øvelsesområder vil kunne anvendes ved vurdering af, om militære aktiviteter uden for Natura 2000-områderne vil have konsekvenser for beskyttede arter i strid med habitatdirektivets artikel 12.

Til nr. 8 (§ 89, stk. 1, nr. 1)

Tilføjjelsen er en konsekvens af forslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 9 (bilag 3 og 4)

Der er tale om konsekvensændring og præcisering af bilag 3 og 4.

I bilag 3 er der indføjjet pattedyr, fisk og bløddyr fra habitatdirektivets bilag IV.

I bilag 4 er der indføjjet pattedyr, fisk og bløddyr fra habitatdirektivets bilag V.

Til § 2

Til nr. 1 (fodnote 1)

Note 1) og 2) er blevet sammenskrevet. Der bør kun være én note, der omhandler EU-lovgivningen. Fejlen skyldes samtidig vedtagelse af to lovforslag i sommeren 2008.

Til nr. 2 (§ 6)

§ 6, stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3 præciserer miljøministerens hjemmel til at fastsætte regler om biotopplaner.

Biotopplaner har til formål at etablere nye og/eller forbedre biotoper for at øge omfanget og forbedre kvaliteten af vildtlevendes fugles og pattedyrs levesteder. Efter bekendtgørelse nr. 870 om udsætning af vildt, jagtmetoder og jagtredskaber af 4. juli 2007 har biotopplaner blandt andet betydning ved udsætning af fasan og agerhøne.

§ 6, stk. 4

Bestemmelsen i stk. 4 præciserer hjemlen til, at miljøministeren kan fastsætte regler med krav om uddannelse i forbindelse med udsætning af fuglevildt samt krav til uddannelsens indhold.

Kravet om uddannelse har som formål at sikre kendskabet til regler og andre forhold i forbindelse med udsætning af fuglevildt.

§ 6, stk. 5

Bestemmelsen svarer til den nuværende § 7, stk. 2.

Til nr. 3 (§ 6 a)

§ 6 a, stk. 1

Bestemmelsen gennemfører habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra d. Forbuddet gælder ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der er omfattet af bilag 1 til loven. Der henvises til bemærkningerne under lovforslagets § 1, nr. 2.

§ 6 a, stk. 2

I overensstemmelse med fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, litra b lovfæstes bestemmelsen om, at fugles reder ikke forsætligt må ødelægges, beskadiges eller fjernes, samt at æg ikke forsætligt må ødelægges eller beskadiges. Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter m.v. indeholder i dag et forbud mod at ødelægge eller fjerne fugles reder og ynglesteder med æg eller yngel. Denne bestemmelse vil blive justeret i lyset af lovforslaget.

§ 6 a, stk. 3

Bestemmelsen udvider den nuværende hjemmel i § 7, stk. 1, således at miljøministeren fremover også vil kunne fastsætte nærmere regler om »beskadigelse eller ødelæggelse« af visse træer og ikke kun om »fældning« af visse træer. Ligeledes udvider bestemmelsen den eksisterende hjemmel for miljøministeren til at fastsætte regler om forbud mod ødelæggelse af redesteder til også at omfatte yngle- eller rasteområder.

Til nr. 4 (§ 7)

Bestemmelsen i stk. 1 gennemfører habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra b. Forbuddet gælder forsætlig forstyrrelse af de dyrearter, der er omfattet af bilag 1 til loven. Forbuddet omfatter forstyrrelser i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Bestemmelsen i stk. 2 lovfæster princippet i fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, litra d om, at fugle skal beskyttes mod forsætlig forstyrrelse. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

Med hensyn til definition af forstyrrelse henvises ligeledes til bemærkningerne til forslagets § 1, nr. 2.

Efter forslaget omfatter forbuddet alene forstyrrelser med skadelig virkning for arten eller bestanden. Direktivet anvender en anden formulering, men forslaget er i overensstemmelse med Europa-Kommissionens vejledning om habitatdirektivets artikel 12, hvorefter forbuddet omfatter forsætlige forstyrrelser, der er skadelige for arten eller bestanden, for eksempel ved at have negativ effekt på overlevelseschancerne for en bestand eller dens evne til reproduktion eller dens reproduktionssucces. Hvis forstyrrelsen medfører en indskrænkning af artens eller bestandens udbredelsesområde, vil det som altovervejende hovedregel være en overtrædelse af forbuddet.

For eksempel kan aktiviteter, der forstyrrer marsvin i sådan en grad, at de fordrives fra vigtige fødesøgningsområder, være omfattet af forbuddet i § 7, stk. 1.

Det er Miljøministeriets vurdering, at den fortolkning, som Kommissionen har anlagt i forhold til habitatdirektivets artikel 12, litra b, også vil blive anlagt i forhold til fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, litra d. Det vil således ikke nødvendigvis indebære en overtrædelse af forbuddet i § 7, stk. 2 at skræmme beskyttede arter af gæs væk fra marker med vintersæd, hvis der findes alternative fødesøgningsmuligheder i nærheden. Maskinstøj i forbindelse med landbrugsdrift vil heller ikke i almindelighed indebære overtrædelse af forbuddet mod forstyrrelser. Omvendt kan forsætlige forstyrrelser af sjældne ynglefugle, f.eks. bortskræmning fra redesteder, få betydning for bestanden, hvorved forbuddet kan blive overtrådt.

Forstyrrelsen skal efter den danske tekst i habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra b og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, litra d være forsætlig. Dette indebærer, at det kun er forstyrrelser, der foretages med forsæt, der kan straffes. Som eksempel på forsætlig forstyrrelse kan nævnes bevidst bortjagning af en fugleflok fra en redekoloni, hvilket vil kræve dispensation fra bestemmelserne. En forstyrrelse vil være forsætlig, hvis der er handlet med hensigt til at forstyrre, eller hvis en forstyrrende aktivitet gennemføres med viden eller formodning om, at arten findes i området, eller hvor aktiviteten fortsættes efter at det viser sig, at arten bliver forstyrret. Strafbarhed forudsætter dog herudover, som nævnt ovenfor, at den har negativ virkning for arten eller bestanden.

Bestemmelsen om forbud mod forstyrrelse er ikke til hinder for, at der kan udøves jagt på arter, for hvilke, der er fastsat jagttid.

Til nr. 5 (§ 9 a, stk. 4)

Miljøministeriet forestår udarbejdelsen af vejledning om, hvilke typer arealer, udvalgte arter som flagermus og hasselmus opholder sig på, og hvilken driftsform, der normalt vil kunne forebygges, at den almindelige drift beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder (god praksis).

Som supplement vil ministeren etablere en rådgivningsordning til beskyttelse af pattedyr, der er omfattet af lovens bilag 1, hvor den enkelte lodsejer kan rekvirere rådgivning i forbindelse med mere omfattende aktiviteter i forbindelse med jordbrugsdriften.

Til nr. 6 (§ 15, stk. 3)

I § 15, stk. 1, er det angivet, at jægere skal have fast bopæl i Danmark for at kunne udnytte retten til ikke-erhvervsmæssig jagt på fiskeriterritoriet.

Forslaget til nyt stk. 3 er nødvendig for at sikre overensstemmelse med EU-retten.

Det er hensigten at opretholde bopælskravet i det omfang, det ikke strider imod regler i EU og EØS samarbejdet. Ændringen vil betyde, at EU-borgere der har opnået en nærmere tilknytning til Danmark, får mulighed for at gå på fritidsjagt på havet. Eksempelvis vil en EU-borger med arbejde i Danmark, fremover kunne jage på havet på samme vilkår, som en person der bor i Danmark.

Det fastholdes, at der ikke må drives erhvervsmæssig jagt på fiskeriterritoriet. Jagtudøvelse vil fortsat forudsætte gyldigt dansk jagttegn samt overholdelse af øvrige regler i forbindelse med jagt.

Til nr. 7 (§ 46, stk. 2)

Bestemmelserne lovfæster, at miljøministeren i forbindelse med dispensationer fra jagt- og vildtforvaltningsloven skal iagttage habitatdirektivets artikel 16 og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 9.

Afgørelser efter bestemmelsens nr. 1-9, som vedrører fugle, skal indeholde følgende angivelser:

- hvilke arter, der er omfattet af undtagelsen,
- hvilke fangst- eller drabsmidler, -indretninger eller -metoder, der tillades,
- hvilke vilkår med hensyn til tid og sted,
- hvilken myndighed, som har bemyndigelse til at erklære, at de fastsatte betingelser er opfyldt, og til at træffe afgørelse om hvilke midler, indretninger eller metoder, der kan bringes i anvendelse af hvilke personer, og
- hvilken kontrol, der skal føres.

Til nr. 8 (§ 52, stk. 4, nr. 1)

Tilføjelsen i bestemmelsen præciserer ministerens pligt til at sikre, at der i forbindelse med myndighedernes stillingtagen til konkrete sager vedrørende dispensation fra lovforslagets § 7, stk. 1 og 2, samt § 6 a, stk. 1 og 2, foretages en vurdering af planer eller projekters eventuelle påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder og af beskyttede arter.

Til nr. 9 (§ 52, stk. 4, nr. 2)

Bestemmelsen er af formel karakter og medfører ingen indholdsmæssige ændringer af praksis. Den præciserer ministerens pligt til at fastsætte regler, der sikrer, at der i forbindelse med myndighedernes stillingtagen til dispensationer fra regler om vildtreservater udstedt i medfør af § 33, foretages en vurdering af planer eller projekters eventuelle påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder, af beskyttede arters yngle- eller rasteområder og af beskyttede plantearters levesteder.

Til nr. 10 (§ 52 a)

§ 52 a giver ministeren bemyndigelse til at ændre lovens bilag 1 og 2 til opfyldelse af habitatdirektivet. Det kan for eksempel blive aktuelt, hvis de relevante bilag til direktivet ændres.

Til nr. 11 (§ 54, stk. 1, nr. 1)

Tilføjelsen er en konsekvens af forslagets § 2, nr. 3 og nr. 4.

Til §§ 3-12

Der er tale om ændringer som følge af lov nr. 508 af 17. juni 2008 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love (Gennemførelse af direktiver om naturbeskyttelse). Ved en fejl blev der enten ikke indsat fodnoter, eller også blev de ikke behørigt opdateret. Dette rettes der op på med nærværende lovforslag.

Til § 13

Loven træder i kraft den 1. oktober 2009.

Til § 14

Bestemmelsen vedrører den territoriale gyldighed af lovforslaget.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 1042 af 20. oktober
2008, som ændret ved § 31 i lov nr. 1336
af 19. december 2008, foretages følgende
ændringer:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet) (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006 (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006 (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368).

2) Det fremgår af lov nr. 507 af 17. juni 2008, at »I fodnoten til lovens titel ændres »(EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36), og« til: »(EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36),«, og efter »(EU-Tidende 2002 nr. L 284, side 1)« indsættes: »og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

1. Fodnote 1 og 2 til lovens titel ophæves, og i stedet indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).«

2. Efter § 29 indsættes i kapitel 5:

»§ 29 a. De dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Stk. 2. Yngle- eller rasteområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke beskadiges eller ødelægges.

§ 29 b. Miljøministeren kan udfærdige forvaltningsplaner, og iværksætte andre tiltag, herunder yde tilskud, med henblik på bevaring af de arter eller bestande af disse, der er nævnt i bilag 3 til loven.«

3. I § 31, stk. 2, indsættes efter »bilag 3«: »og 5«.

§ 50

»*Stk. 3.* Fredningsnævnet kan kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte ikke kan

1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, som er nævnt i bilag 3 til loven, eller

2) ødelægge de plantearter, som er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Stk. 4. Selv om betingelserne i stk. 3 ikke er opfyldt, kan fredningsnævnet, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, meddele dispensation. Dispensationen må ikke hindre opretholdelse af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde og skal have til formål at

1) beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne,

2) forhindre alvorlig skade navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom,

3) sikre hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet,

4) fremme forskning og undervisning,

5) genoprette en bestand, genudsætte eller opdrætte arter, herunder kunstigt at opformere planter, eller

4. § 50, stk. 3-5, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 3.* Med mindre betingelserne i § 65, stk. 6, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan

1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller

2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Stk. 4. Det skal fremgå af afgørelser efter stk. 1, at betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt.«

Stk. 6 bliver herefter stk. 5.

6) tillade indsamling eller opbevaring af enheder af arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, i et begrænset og specificeret antal og under strengt kontrollerede betingelser.

Stk. 5. Det skal fremgå af afgørelser efter stk. 1, at betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt.«

§ 65. Miljøministeren kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 8, stk. 1, § 11, stk. 3, og § 15, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 16, stk. 1, § 17, stk. 1, og § 19. Den pågældende skovejer skal underrettes, før der træffes afgørelse om undtagelse fra § 17, stk. 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 3, stk. 1-3, og § 18, stk. 1. Miljøministeren kan bestemme, at kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra ministeren, før der træffes afgørelse vedrørende § 18, stk. 1.

Stk. 4. Ved afgørelser efter stk. 1 om erhvervsmæssig tilplantning med bærbu-ske eller frugttræer inden for den udvide-de strandbeskyttelseslinje gør miljømini-steren undtagelse fra § 15, stk. 1, selv om der ikke er tale om særlige tilfælde, med-mindre tilplantningen strider mod tungt-vejende kystlandskabelige hensyn.

Stk. 5. Miljøministeren kan gøre undta-gelse fra bestemmelserne i §§ 8 og 15, når det er nødvendigt for at realisere en lokalplan om udbygning med vindmøller i overensstemmelse med kommuneplan-lægningen.

5. I § 65 indsættes som stk. 6:

»*Stk. 6.* Miljøministeren kan, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, meddele dispensation fra forbuddet i § 29 a. Dispensationen må ikke hindre opret-holdelse af den pågældende bestands be-

varingsstatus i dens naturlige udbredelsesområde og skal have til formål at

- 1) beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne,
- 2) forhindre alvorlig skade navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom,
- 3) sikre hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet,
- 4) fremme forskning og undervisning,
- 5) genoprette en bestand, genudsætte eller opdrætte arter, herunder kunstigt at opformere planter, eller
- 6) tillade indsamling eller opbevaring af enheder af arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, i et begrænset og specificeret antal og under strengt kontrollerede betingelser.

Stk. 7. Afgørelser efter lovgivningen eller regler fastsat i medfør heraf, som indebærer fravigelse af beskyttelsen efter § 29 a, træder i stedet for dispensationer efter stk. 6, hvis afgørelsen er truffet under betingelser, som svarer til stk. 6, og som er fastsat i lovgivningen.«

Stk. 4. Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om meddelelse af påbud og forbud efter § 11, stk. 1.

Stk. 5. Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår

- 1) godkendelser kan gives efter § 8, stk. 5, nr. 7, § 15, stk. 4, nr. 7, og § 20,
- 2) klitfredning kan ophæves efter § 9, stk. 3,
- 3) tilladelser kan gives efter § 29, § 31, stk. 1, og § 32,

6. § 71, stk. 4 og 5 affattes således:

»*Stk. 4.* Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår

- 1) tilladelser kan meddeles efter § 8, stk. 5, nr. 7, § 15, stk. 4, nr. 7, § 31, stk. 1, og § 32,
- 2) klitfredning kan ophæves efter § 9, stk. 3,
- 3) påbud og forbud kan meddeles efter § 11, stk. 1 og 2, § 26, stk. 3 og § 26 a, stk. 3,

- 4) dispensationer kan gives efter § 3, stk. 1-3, og § 8, stk. 1, jf. § 65,
- 5) dispensationer kan gives fra regler udstedt efter § 51, stk. 1, eller fra regler, som fortsat er i kraft i medfør af § 101, stk. 1,
- 6) bygge- eller beskyttelseslinjer kan ophæves helt eller delvis efter §§ 15-19, jf. § 69, stk. 1, og
- 7) afgørelser kan træffes efter regler udstedt efter § 8, stk. 6 og 7, § 15, stk. 1, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1, og § 18, stk. 1, jf. § 65.

- 4) dispensationer kan meddeles fra § 3, stk. 1-3, og § 8, stk. 1, § 11, stk. 3, og § 15, stk. 1, og §§ 16-19, jf. § 65,
- 5) dispensationer kan meddeles fra regler udstedt efter § 8, stk. 7, § 51, stk. 1, eller fra regler, som fortsat er i kraft i medfør af § 101, stk. 1,
- 6) godkendelse kan meddeles efter regler udstedt efter § 20, stk. 2, og
- 7) bygge- eller beskyttelseslinjer kan ophæves helt eller delvis efter § 8, §§ 15-18, jf. § 69, stk. 1.

Stk. 5. Gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger sker endvidere i regler, miljøministeren fastsætter i medfør af § 8, stk. 6 og 7, § 27, stk. 1-4, § 29, stk. 1 og 2, § 30, stk. 1-3 og § 31, stk. 2 og 3.«

7. Efter § 71 indsættes:

»§ 71 a. Miljøministeren kan til opfyldelse af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) ændre lovens bilag 3-5.

§ 71 b. Forsvarsministeren fastsætter regler eller træffer bestemmelser om forsvarets aktiviteter med henblik på at gennemføre Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturområdet.«

§ 89. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 3, stk. 1, 2 og 3, § 8, stk. 1, § 15, stk. 1, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, § 19, § 21, stk. 1, § 28, § 31, stk. 1, § 32, § 37, stk. 2, § 41, stk. 1 og 2, eller § 74, stk. 1,

2)-10) ...

Stk. 2-10...

Bilag 3 og 4 er udeladt.

8. I § 89, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 28,«: »§ 29 a,«.

9. Bilag 3 og 4 er udeladt.

§ 2

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 24 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændringer:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet) (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006 (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006 (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368).

2) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

1. Fodnote 1 og 2 til lovens titel ophæves, og i stedet indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).«

§ 6. Med henblik på at beskytte vildtet eller regulere udnyttelsen heraf kan miljøministeren fastsætte regler om, herunder forbud mod

- 1) udsætning, indfangning og hold af vildt,
- 2) handel med og besiddelse af vildt og dele heraf og
- 3) indsamling af, handel med og besiddelse af æg fra fuglevildt.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om kontrol med og registrering af hold af vildt, herunder regler om, at ministeren uden retskendelse kan lade udtage prøver af individer af bestemte vildtarter.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om registrering af private ægsamlinger.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kun personer eller virksomheder, der af ministeren har fået autorisation hertil, må behandle og pleje tilskadekommet vildt. Der kan tillige fastsættes regler om, at autorisation kan nægtes eller tilbagekaldes.

§ 7. Med henblik på at beskytte visse fuglereder i yngletiden og opholdssteder for flagermus kan miljøministeren fastsætte regler om fældning af visse træer og forbud mod ødelæggelse af redesteder.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om aflevering af vildt, der findes dødt i naturen.

§ 15. Enhver med fast bopæl i Danmark har ret til at drive ikkeerhvervsmæssig

2. I § 6 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Miljøministeren kan fastsætte regler om udarbejdelse af biotopplaner.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kun personer som har gennemgået et kursus kan udsætte fuglevildt. Miljøministeren kan endvidere fastsætte regler om kursus i udsætning af fuglevildt.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om aflevering af vildt, der findes dødt i naturen.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 6 og 7.

3. Efter § 6 indsættes:

»**§ 6 a.** Yngle- eller rasteområder for de pattedyr, der er nævnt i bilag 1, må ikke ødelægges eller beskadiges.

Stk. 2. Fugles reder må ikke forsætligt ødelægges, beskadiges eller fjernes. Æg må ikke forsætligt ødelægges eller beskadiges.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om fældning af visse træer og forbud mod ødelæggelse eller beskadigelse af redesteder og yngle- eller rasteområder.«

4. § 7 affattes således:

»**§ 7.** De pattedyr, der er nævnt i bilag 1, må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Stk. 2. Fugle må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden.«

5. I § 9 a indsættes som stk. 4:

»*Stk. 4.* Miljøministeren kan etablere en rådgivningsordning, der rådgiver om beskyttelse af de pattedyr, der er nævnt i lovens bilag 1.«

6. I § 15 indsættes som stk. 3:

jagt på fiskeriterritoriet som fastlagt ved lov om Danmarks Riges fiskeriterritorium. Jagtretten gælder fra højeste daglige vandstandslinie.

Stk. 2. Reglen i stk. 1 gælder dog ikke, hvis jagten fra ældre tid tilkommer den eller de jagtberettigede på de tilgrænsende landarealer.

§ 46 stk. 2.

Miljøministeren kan, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 8 og § 25 for at

- 1) imødegå fare for mennesker eller menneskers sundhed,
- 2) imødegå risiko for smitte af mennesker eller dyr,
- 3) imødegå risiko for luftfartssikkerheden,
- 4) beskytte flora og fauna,
- 5) hindre omfattende skader på bebyggelse, afgrøder, husdyr, skove, fiskeopdræt eller fiskeri- og vandområder,
- 6) tillade, på strengt kontrollerede betingelser, at indfange, besidde eller anvende bestemte arter af fugle i mindre mængder,
- 7) fremme forskning og undervisning,
- 8) genoprette en bestand, genudsætte eller opdrætte arter af fugle og de i bilag 1 til loven nævnte arter eller
- 9) tillade indsamling eller opbevaring af enheder af de arter, der er nævnt i bilag 1 til loven, i et begrænset og specificeret antal og under strengt kontrollerede betingelser.

»Stk. 4. Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår

- 1) dispensationer kan meddeles efter § 4, stk. 1, § 8, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 2, § 23, stk. 1 og 3, §§ 24-26, § 28 og § 30, stk. 1, jf. § 46,

»Stk. 3. Betingelsen i stk. 1 om fast bopæl her i landet, gælder ikke for personer, som er omfattet af Det Europæiske Fællesskabs og EØS's regler om etablering, arbejdskraftens frie bevægelighed og udveksling af tjenesteydelser, og som derved har opnået en nærmere tilknytning til landet.«

7. I § 46, stk. 2, indsættes efter »bestemmelserne i«: »§ 6 a, stk. 1 og 2, § 7, stk. 1 og 2,«.

8. I § 52, stk. 4, nr. 1) indsættes efter »§ 4, stk. 1,«: »§ 6 a, stk. 1 og 2, § 7, stk. 1 og 2,«.

2) oprettelse og nedlæggelse af vildtreservater kan finde sted efter § 33 og § 36 og

3) påbud efter § 38 kan meddeles.

Stk. 5. Miljøministeren træffer passende foranstaltninger for at beskytte, opretholde eller genskabe tilstrækkelig forskelligartede og vidtstrakte levesteder for vilde fuglearter.«

»*Stk. 4.* Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår

1) dispensationer kan meddeles efter § 4, stk. 1, § 8, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 2, § 23, stk. 1 og 3, §§ 24-26, § 28 og § 30, stk. 1, jf. § 46,

2) oprettelse og nedlæggelse af vildtreservater kan finde sted efter § 33 og § 36 og

3) påbud efter § 38 kan meddeles.

9. I § 52, stk. 4, indsættes efter nr. 1, som nyt nummer:

»2) dispensationer kan meddeles fra regler om vildtreservater udstedt i medfør af § 33,«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 3 og 4.

10. Efter § 52 indsættes:

»§ 52 a. Miljøministeren kan til opfyldelse af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) ændre lovens bilag 1 og 2.«

§ 54. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

1) overtræder § 3, stk. 1, § 4, stk. 1, § 8, § 9, § 10, stk. 1, § 13, § 16, stk. 1, § 17, § 18, stk. 1, 2 og 6, 2. pkt., § 19, § 22, § 23, stk. 1-3, § 24, § 25, § 26, § 28, § 30, § 31, § 39, § 43, stk. 1, § 44, stk. 1, § 48, stk. 1, eller § 55, stk. 3,

2)-8) ...

Stk. 2-8...

11. I § 54, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 4, stk. 1,«: »§ 6 a, § 7,«.

§ 3

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1027 af 20. oktober 2008, som

ændret ved § 32 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv nr. 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet) (EF-Tidende 1985 nr. L 175, side 40), som ændret senest ved Rådets og Europa-Parlamentets direktiv nr. 2003/35/EF om mulighed for deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF, for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse.

1. Fodnote 1 til lovens titel affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv nr. 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet), (EF-Tidende 1985 nr. L 175, side 40), som ændret senest ved Rådets og Europa-Parlamentets direktiv nr. 2003/35/EF om mulighed for deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF, for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368).«

§ 4

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1043 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 39 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljø-

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører«: »dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelses-

skader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

direktivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og«.

§ 5

I lov om okker, jf. lovbekendtgørelse nr. 1033 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. Som fodnote til lovens titel indsættes:
»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368).«

§ 6

I lov om vandforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1026 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 38 i lov nr. 1336 af 19. december 2008 og § 1 i lov nr. 1402 af 27. december 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører«: »dele af Rådets direktiv

vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, (EF-Tidende 1991 nr. L 375, side 1), Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand, (EF-Tidende 1998 nr. L 330, side 32), dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), (EF-Tidende 2000 nr. L 327, side 1) samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), « og efter »(EF-Tidende 1991 nr. L 375, side 1),« indsættes: »dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006 (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368),«.

§ 7

I lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 1041 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører«: »dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og«.

§ 8

I lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (Miljømålsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1028 af 20. oktober

2008, som ændret ved § 2 i lov nr. 1402 af 27. december 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), (EF-Tidende 2000 nr. L 327, side 1), Rådets direktiv 79/923/EØF af 30. oktober 1979 om kvalitetskrav til skaldyrvande, (EF-Tidende 1979 nr. L 281, side 47), Rådets direktiv 79/409/EF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1) samt dele af Rådets direktiv 92/43/EF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7).

1. Fodnoten til lovens titel affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), Rådets direktiv 79/923/EØF af 30. oktober 1979 om kvalitetskrav til skaldyrvande, (EF-Tidende 1979 nr. L 281, side 47), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), (EF-Tidende 2000 nr. L 327, side 1).«

§ 9

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 1044 af 20. oktober 2008, som ændret ved § 35 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet) (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som senest ændret ved Rådets forordning (EF) 807/2003 af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af natur-

1. I fodnoten til lovens titel ændres:

»Rådets forordning (EF) 807/2003 af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36)« til: »Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368)« og »Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 1882/2003 af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1)« ændres til: »Rådets direktiv

typer samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 1882/2003 af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

2006/105/EF af 20. november 2006 (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368),«.

§ 10

I lov om miljø- og genteknologi, jf. lov-bekendtgørelse nr. 811 af 21. juni 2007, som ændret ved § 6 i lov nr. 507 af 17. juni 2008 og § 15 i lov nr. 508 af 17. juni 2008 og § 29 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører og skaber hjemmel til at gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF, EF-Tidende 2001 L 106/1 af 17. april 2001. Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

1. I fodnoten til lovens titel indsættes som 1. pkt.: »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006 (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368).«

§ 11

I lov 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som ændret bl.a. ved § 5 i lov nr. 507 af 17. juni 2008, § 9 i lov nr. 508 af 17. juni 2008 og senest ved § 28 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv nr. 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet) (EF-Tidende 1985 nr. L 175, side 40), som senest ændret ved Rådets og Europa-Parlamentets direktiv nr. 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF, for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse (EU-Tidende 2003 nr. L 156, side 17), dele af Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, (EF-Tidende 1996 nr. L 257, side 26), dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet) (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets forordning 807/2003/EF af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1882/2003/EF af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1), dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet) (EF-Tidende 2000 nr. L 327, side 1), dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (EF-Tidende 1991 nr. L 375, side 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1882/2003/EF af 29. septem-

1. I fodnoten til lovens titel ændres:

»som ændret senest ved Rådets forordning (EF) 807/2003 af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36)« til: »som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368)« og »som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1882/2003 af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1)« ændres til: »som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368)«,«.

ber 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

§ 12

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 22. marts 2007, som ændret ved lov nr. 1151 af 17. december 2003, lov nr. 507 af 7. juni 2006, lov nr. 1587 af 20. december 2006, § 2 i lov nr. 507 af 17. juni 2008 og § 7 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald, (EF-Tidende 1999 nr. L 182, side 1) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører«: »dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368),«.

§ 13

Loven træder i kraft den 1. oktober 2009.

§ 14

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.